

Imprimat legal.

3. SEP. 19

G. S. SĂPUNARU

VERSURI

ADUNATE DIN INIȚIATIVA ȘI SUB
INGRIJIREA „LIGII CULTURALE“
SECȚIA VALEA CĂLUGĂREASCĂ

CU O PREFAȚĂ

DE

BCU Cluj / Central University Library Cluj

N. IORGA

BUCUREȘTI
„CARTEA ROMĂNEASCĂ“ S. A.
1 9 2 6

G. S. SĂPUNARU

704155
704155-20

VERSURI

ADUNATE DIN INIȚIATIVA ȘI SUB
INGRIJIREA „LIȚII CULTURALE”
SECȚIA VALEA CĂLUGĂREASCĂ

CU O PREFAȚĂ

DE

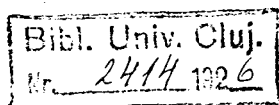
BCU Cluj / Central University Library Cluj

N. IORGA

BCU Cluj-Napoca

RBCFG202001346

BUCUREȘTI

„CARTEA ROMANEASCA” S. A.

1 9 2 6

UNIVERSITY OF CLUJ

VERSURI

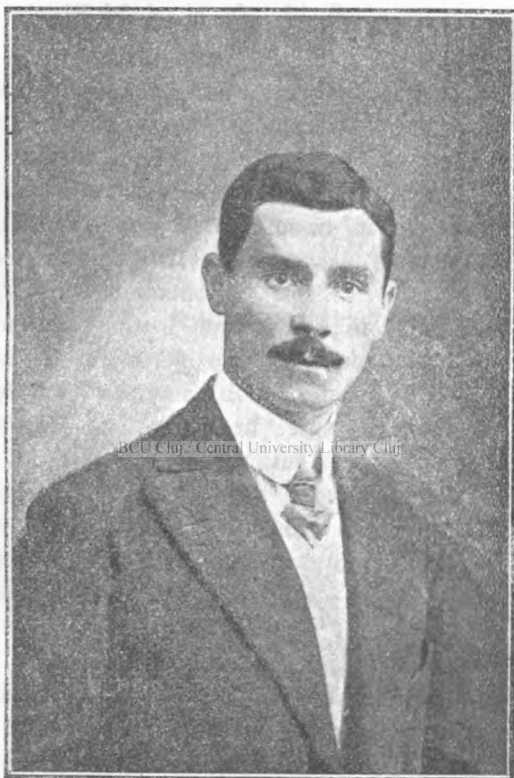
UNIVERSITY OF CLUJ
LIBRARY

215941

BCU Cluj / Central University Library Cluj

UNIVERSITY OF CLUJ
LIBRARY

GHEORGHE S. SAPUNARU
26 FEBRUARIE 1883 – 29 IULIE 1920

BCU Cluj / Central University Library Cluj

PREFAȚA

Cine crede că mișcarea dela „Sămănătorul“ a fost rău venită și că un modernism de „intelectuali“ (ce mare lucru e și pretenția în această țară!) a înlocuit-o de mult, comite o greșală și față de logica desvoltării oricărei literaturi pe bazele sănătoase care singure împiedecă risipirea în haosul capriciilor.

Cetirea acestor pagini, adunate și tipărite de suflete prietenești, va fi și ea o dovadă.

Fiul de învățător din Râmnicul Sărat, îndreptătorul cu dragoste și răvnă al plugăriei românești, pe care o neînțeleasă tragedie l-a rupt prea devreme, acum cinci ani, dintre noi, n'a pornit dela concepții critice ca să spuie limpede și duios ce eră în sufletul lui ales, în inima lui deosebit de simțitoare. Și cu toate acestea nu se va putea pomeni marea înflorire de talente de acum douăzeci de ani fără a-l numi pe dânsul.

Viața populară din care venia, viața istorică pe care din instinct a găcit-o i-au fost inspiratoarele. Le-a ascultat atent, supus și le-a reprodus cu acea vibrație în cuvânt și în frază care se chiamă talentul, forma cea mai omenească și mai onestă a talentului. A dat subiectelor sale iubite veșmântul unui ritm desfășurat în sonorități eminesciene și le-a ferecat în rime și reale și potrivite, în care nu se trădează sforțarea cum nu se descopere banalitatea.

Pentru sufletul lui cald și bun ar fi fost o mângâiere să știe că în lumea din care s'a ridicat, glasul său nu se va stînge. Această asigurare i-ar fi putut-o dà oricine va fi străbătut aceste pagini.

Imi place ca și la acest ceas de amintire s'o repet.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

INSEMNARI BIOGRAFICE

Născut la 26 Februarie 1883, în satul Urechești din părțile Râmnicului Sărat, Gheorghe S. Săpunaru era fiul învățătorului pe care era să-l cânte așa de frumos mai târziu.

După anii copilăriei și ai învățaturii de pregătire, Gheorghe Săpunaru — îndrăgit de câmp și de podoabele firii — a ajuns la Școala Superioară de Agricultură dela Herăstrău, pe care a isprăvit-o cu deplină izbândă la 1903, prin încheierea stagiului de practică dela Ferma „Laza“. În vara anului 1904, a intrat apoi agent domonial al statului în Dobrogea, iar de acolo a trecut — în acelaș an — pentru a se îndeletnici acasă cu replantarea viei părintești și a sluji astfel, până la 1907, ca pildă înaintată podgorenilor din partea locului, prin povătuirile sale stăruitoare și prin toată înalta și rodnică sa învățătură. Din 1907 și până la 1911 Gheorghe Săpunaru a slujit statului, ca întemeietor și diriginte al școlii de viticultură din Valea Călugărească. În această însușire — așa de potrivită cu înclinările sale, el s'a dovedit un predicator înțelept pentru toată prefacerea podgoriilor din Dealul Mare. În aceiaș vreme însă — dornic de învățătură nouă și setos de priveriști proaspete, cum era — Gheorghe Săpunaru a luat drumul străinătății, colindând pe la Montpellier. Beaune, Portici — lângă Neapole — Conegliano și Viena, de unde s'a întors în țară în 1909, încărcat de învățătură proaspătă și stăpânit de dorința aprinsă de a-și urma tot la Valea Călugărească chiemarea lui de dascăl pentru elevi și de povătuitor pentru săteni. În 1911 a lăsat școala, prins de alte îndeletniciri până la războiul cel mare. Chiemat apoi să-și apere țara, pe care o cântase așa de înălțător în cântecele sale, Gheorghe Săpunaru a fost rănit de două ori, în luptele de pe Negoiiul. Dela 12 Martie 1916 și până la 1 Septembrie ale aceluiaș an a fost agronom regional în Jud. Neamț, de unde a trecut apoi și a rămas consilier agricol la Bălți până la 1 Ianuarie 1919. Și, în sfârșit, când noua

orânduială economică din Moldova s'a întins peste tot cuprinsul vechilor hotare ale Țării, — Gheorghe Săpunaru a fost chemat la cârma Jud. Prahova, unde și-a pus toată priceperea, toată osteneala și tot dorul inimii lui calde, pentru a face din județul acesta o pildă strălucită de bună așezare plugărească. A fost cel dintâi care a înființat acolo o tovărășie de obștii și a fost cel dintâi iarăși care s'a gândit să se îndrepte cu sfatul lui blând către popor, prin „*Buletinul agricol și Economic*“ schimbat mai în urmă în „*Rodul Pământului*“.

Dar, deosebit de truda lui pe tărâmul plugăriei, Gheorghe Săpunaru a migălit stăruitor și tăcut, întrebuițându-și marele său meșteșug pentru a da neamului acestuia versul biruitor, versul plin de înțelegere pentru bine, adevăr și frumos, versul care deschide și încălzește sufletele unui neam, în ritmul aceleiaș simțiri și în bătaia aceleiaș inimi.

Incepând dela „*Embrionul*“ foaia începătoare a începătorilor dela Herăstrău — și trecând apoi la „*Sămănătorul*“ la „*Făt Frumos*“ la „*Ramuri*“ la „*Neamul Românesc literar*“ și la „*Drum Drept*“ Gheorghe Săpunaru a înfățișat — în toată frumusețea meșteșugului său tainic — scrisul vremilor de aur, scrisul care nu moare cu moartea, scrisul pe care ajutorul prețios al fratelui și surorii sale, al Ministerului de Agricultură și Domenii, al Ligii Culturale din Valea Călugărească, al Societății Agronomilor și al câtor-va prieteni, au izbutit să-l adune și să-l înfățișeze astăzi — în cărticica aceasta — poporului românesc de pretutindeni. Era o duioasă datorie și e un înălțător prilej de desfătare sufletească.

Și de aceia, încheind aceste scurte însemnări biografice, și mulțumind, tuturor celor care au ajutat la tipărirea volumului de față țin să mai adaug aci și mulțumirea deosebită pe care o am, de a fi văzut împlinită — prin bunătatea celor ce au purtat cheltuiala tiparului — făgăduiala luată înaintea lui Gheorghe Săpunaru, cu prilejul sfârșitului dureros dela 28 Iulie 1920, când un suflet așa de ales ca al lui și-a închis îndurerat ochii, fără să-și deschidă inima nimănui.

D. G. Chițoiu

Din vremea veche

I

Sfârâind în mână fasul toarce caierul din fareă,
Tortul e pe isprăvite, însă firul tot se'ncurecă...
Tot mereu îi cade fasul, ochial stâng iar prinde-a-i bate:
«Asta-i semn!», își zice Doamna, suspinând pe jumătate,
«Să nu vie El nici astăzi! Maică-Precistă-Curată!»
In genunchi Domnița cade și-i cu fața 'nlăcrămată.
Către sfintele icoane rugătorii ochi și 'ndreaptă:
«Prea Slăvito, dela Tine tot norocul meu s'așteaptă...»

Singură'n puterea nopții stă pe gânduri.. In odaie
E tăcere. Iar de-afară grele picături de ploaie
Cu un ropot plin de jale sană trist isbind în geamari;
Trist se vaetă și vântul printre desfrunzite ramuri;
Un cocoș vestește-afară miezul nopții că-i aproape —
Somn nu-i vine să-și închiză ostenitele-i pleoape...
Cum s'adoarmă Ea când soțu-i mai de-un an îi dus în lăptă?!
Grea neliniște-o apasă, iară inima-i e ruptă.

Doar târziu, stând lângă focul care pâlpâie a lene,
Adormind puțin, Domnița mai închide-a sale gene...
Ușurată de povara gândurilor risipite,
Zâmbet dulce înflorește gara gingașei Domnițe
Și oftând îi saltă pieptul sapt cămașa cu altițe,
Căci prin vis i se arată lucruri mari și negrăite...

II

V i s u l

Glas de buciam și de surle falnic aerul străbate,
Răsunând tot mai aproape, mai aproape de cetate,
Și popor grăbit s'adună chiaind de bucurie...
Plină-i Cartea de mulțime până'n vad, la Spătărie

Iată-l: mândru-și face cale prin mulțimea îndesită
 Vodă, luminat la față ca o stea proorocită.
 E voinic ca rupt din stâncă și-i făcut pe călărie —
 Pe un roib înalt și sprinten, armăsar de herghelie,
 Stă tocmit în șea cusută numai în mărgăritare
 Și ca soarele lucește El, din cap până'n picioare...
 Brațul drept puternic strânge bazdaganul de bătaie,
 Iar la coapsă îi atârnă spada, care groaznic taie.
 Cu cel drept strunește'n frâie armăsarul nebuțiat,
 Care varsă nori de aburi din bojocii de jeratic,
 Frământând între copite glodul negrului pământ,
 Mestecând în gură spuma și zăbala de argint...
 Vin cărteni cu plete negre ce li flatură pe umeri
 Și oșteni vin cete-cete, cât nu poți să le mai numeri...
 După ei, în lungi șiraguri curge nesfârșit norodul
 Fremătând de bucurie, lăudând pe Voevodul...

În pridvor s'arată Doamna și la soțu-i dornic cătă...
 Vodă trage lângă scară și descăleacă pe dată —
 Ah, îi dulce 'mbrățișarea după o lungă despărțire,
 Și-i fierbinte sărutarea ce și-o dau la regăsire!..
 Furtunatice urale prin văzduh încep să urle —
 Zingănit de spade lucii — glas de buciame și surle —,
 Babuit prelung zbuenește, răsunând până'n vâlcele,
 Când îi cremenea aprinsă supt a flintelor oțele...

III

...Dar un zgomot se aude... Doamna sare 'nspăimântată
 Și prin geamul cu zăbrele sperioasă dânsa cătă.
 Inima începe-a-i bate tot mai tare și mai tare
 Și un tremur o cuprinde de la cap până'n picioare:
 Glas de preoți ea aude înălțând o sfântă rugă...
 Vede-aproape de Cetate călăreți venind în fugă,
 Și popor smerit, pe urmă, lăcrămând ca la 'ngropare...
 «Ce-o mai fi?!...» Se 'ntreabă Doamna, stând cuprinsă de mirare.

...Sună'n porțile cetății ruginitele zăvoare...
 Porțile se dau în lături și în ziduri se izbesc
 Și mulțimea se îndreaptă spre palatul cel domnesc;
 Iar în mijlocul mulțimii ce-a intrat pe poarta largă,
 Patru inși aduc pe Vodă, fără suflet pe o targă...

«**EI** e mort ?! **EI!** mort pe targă, neânvinșul șoim de munte?»
 Peste mort Domnița cade într'un gemăt de durere,
 Sărutându-i rana caldă care-i sângeră în frunte,
 Și rămâne leșinată, lângă El, fără putere...

Plâng toți sfetnicii în juru-i și poporul plânge'n șopot.
 Prin văzduh jălese într'una tremurate voci de clopot...
 Și de-odată, din mulțime, iese-un tânăr copilandra
 Mlădios la trup și fraged ca o creangă de oleandru:
 Smulge sabia lui Vodă și o prinde'n cingătoare...
 Sună baciamni de-alarmă..., ies oșteni ca din mormânt:
 «Ori scăpăm de dușmani țara, ori toți zacem la pământ!»
 Și, pornind în fruntea oastei, jură cruntă răzbanare...

(«Sămănătorul» Anul IV, No. 14, 1905, pag. 212)

La muncă

E arsă miriștea de soare...
In largul câmpului, cât vezi,
Stă adanată bogăția
In auzitele grămezi.

Din când în când, vr'un glas de doină
Vibrează'n aer plin de jale !
Iar sus, supt cerul larg, albastru,
Un vultur zboară'n rotocoale...

Țărani cu fețele aprinse
In soarele dogoritor
Strâng pânea ce-a rodit din sânul
Imbelșugatului ogor :

In lan, o tânără nevestă
Iși poartă secerea cântând...
Năframa-i flutură la tâmplă
In adierele de vânt.

De-odat'un țipăt se aude...
Ea lasă lucrul..., și la sân
Iși strânge pruncul, care doarme
La umbra unei clăi de fân.

(„Sămănătorul“ Anul IV, No. 16, 1905 Pag. 238)

Moartea Spătarului

La hanul cel mare din deal, de pe grind,
Tot satul la joc se adună...
In brâul cel iute voinicii se prind,
Scripearul dă tactul din strună,
Iar jocul începe... In ropot treptat
Se varsă pe strane cântarea,
Și jocul s'oprește târziu, pe 'nserat,
Când apa li udă spinarea.

Frumoasă ca ziaa, Ileana, din prag
La Șoimea se uită într'una —
La Șoimea-Viteazul, alesul ei drag —
Și-l scoate din minte nebuna;
Căci ochi c'ai Ilenei nu poți întâlni
Cât ține pământul supt soare,
Iar Șoimea Viteazul în stare ar fi
Pe toți, pentru ea, să-i omoare.

Dar seara, când jocul de mult e sfârșit,
Spătarul în curte s'arată
Călare, pe un tânăr gonaciu odihnit,
La scară descalecă 'ndată
Și răpede sare pe-al hanului prag,
Sărată hangița și-i prinde mijlocul:
«O, spune-mi, Ileano, o spune-mi: ți-s drag?...
«Că-mi arde pe inimă focul!»

Hangița se zbate în brațe de fier...
Dar Șoimea stă mut la o parte
Și'n mână 'nvârtește tăiosul hanger,
Cu gând hotărît pentru moarte...

Ii strigă spătarul! «Ce stai, ca un prost,
 Cu ochi rățăciți, ca de fiară?...»
 ... Spătare, Spătare, de fugă fă-ți rost
 C'amară ți-i soarta, amară!...

Și Șoimea scrâșnește... Cu ochi de tălhar
 Ridică hangerul în mână...
 Și'n clipa aceea sărmanul spătar
 Fu mort, pe 'nsetata țărână...
 Pe armă... găsesc ea cuvinte să span
 Pe armă ce-a fost?... Ca tarbat,
 El, Șoimea, privește cu ochi de nebun
 La balta de sânge 'nchegat...

Cu fața de ceară hangița stă'n prag
 Ca stana de piatră..., și 'ntr'una
 Se uită la Șoimea, voinical ei drag:
 Il scoase din minte nebuna!
 Zău, ochi ca'i lenei nu poți întâlni
 Cât ține pământul supt soare.
 Iar Șoimea Viteazul în stare ar fi
 Pe toți, pentru ea, să-i omoare!

(«Sămănătorul» Anul IV, No. 47, 1905, pag. 864)

Crăciunul *)

Surorii mele Ana

De-odată vifora-a 'necat
Și nourii se'mprăștiară.
S'a luminat văzduhul iară...
Pământul râde'nveșmântat
In alb veșmânt de sărbătoare,
Supt zâmbetul călduț de soare...

Și strălucește-atât de viu
Omățul nins peste ogradă...
Căci doar tot fulgul de zăpadă
Răsfîrînge-un soare argintiu —
Ah, iată lunca, lunca dalbă
Cum râde supt zăpada albă!

Și iată riul! Inghetăt
Supt sloi, bătrâna undă-și poartă...
Departe văd dumbrava, moartă,
Și-i mort pe vale 'ntregul sat;
Iar fumal, tainic, din căminuri
Se 'nnalță 'n naltele seninuri...

Și-i liniște în sata 'ntreg...
Doar vrăbii, ciripind a sfadă,
S'aud prin ramuri, în livadă—
Te miri cum se mai înțeleg!
Țin sfat că iar va fi ninsoare...
A vreme fac?... Ori ce spun, oare,
In vorba lor ciripitoare?...

---

*) In revista «Curentul nou» (No. 4, an I, 1906, pag. 276) ce apărea a Galați, sunt acuzat că ași fi copiat această poezie după D-l. Coșbuc. (G. S.)

Ori, poate în sufletul lor
 Cel necunoscător de rele
 Și gingașele păsărele
 Simt veselia din popor,
 Slăvind în ruga lor cea sfântă
 Pe Cel ce lumilor cuvântă ?!...

...Tic-tac-toe!... Toaca cea de fer
 S'aude'n deal, la mănăstire,
 Și-un psalm, o sfântă glăsuire,
 Ca un ecou pornit din cer :
 Cum sună clopotul cel mare
 Supt bolta strălucind în soare!...

Și cântă clopotul daios...
 În port curat, de sărbătoare,
 Tot saie-a dealului cărare
 Săteni, cu suflet credincios,
 Și cugetele lor curate
 Revars 'atâta bunătate

Pe chipul lor daios, blajin !
 Iar, din altar, cântarea sfântă,
 Slăvindu-Te, prin aer cântă...
 Smeriți creștinii Ți se 'nchin'
 Căci Tu li-ai mai rămas, Stăpâne,
 Nădejdea zilelor de mâne...

Te'nnață suflete al micu !
 Ah, cântecul arămii sinte
 Atât de viu mi-aduce'n minte
 O mamă, chipul sfânt al tău ;
 Ci, dac'ai ști tu, ce departe
 M'au rătăcit cele deșarte !

Azi, pe pământu'nțelenit,
 Supt care toți ni-om face rândul,
 Mă plec, cel rătăcit cu gândul
 Din fiii tăi, cel mai iubit...

Cum cântă clopotul de-aramă,
Pin lacrimi te zăresc, o mamă!

„Nu plânge, fiule iubit,
„In ziua Domnului cea mare...
„Aduceți laudă, cântare
„*Acelui* ce s'a răstignit
„Pentru păcatele vieții...
„Cântare, slavă aduceți-i!“

O, suflete, te-ai pocăit!
La glasul vorbelor acestea
Smerit am ascultat povestea
Celor Trei Crai din Răsărit...
Și îmi șoptia întreaga fire :
„Intoarce-te din rătăcire!“

(«Sămănătorul» an IV, No. 52, 1905, pag. 966).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cântece

I.

...Și am pornit de noapte
În luncă, să cosese,
Dar la fântână 'n vale
Pe draga-mi întâlnește...
Și stau cu ea de vorbă
Și nu sfârșese de spus —
Când mă despart de dânsa
Dă soarele 'n apus...
Și-abia târziu bag seamă,
Când vreau să plec spre casă,
Că pentru ochii dragei
Eu îmi uitai de coasă!...

...Și am pornit de noapte
La lemne, în pădure,
Dar mândra'mi stete 'n cale
Cu șorțul plin de mure,
Și m'am lipit de dânsa,
Și-atâta mai țin minte
C'am stat în loc cu boii
Și n'am mers înainte...
Și-abia târziu bag seamă,
Când vreau să plec spre casă,
Că vin de la pădure
Cu carul gol acasă!

...Și am pornit de noapte
Cu plugul la arat...
Zoriți munciau prin lanuri
Toți oamenii din sat;

Dar mândra'mi iese 'n cale
 Și-mi vine na știu cum —
 Imi uit de arătară
 Și stau cu boii 'n dram...
 Ea trece, se preface
 Că nici nu mă zărește
 Și-mi pare că pământul
 Cu mine se 'nvârtește...

II.

Afară-i întuneric besnă
 Și cerne mărunțel de sus,
 Noroiul trece 'n sus de gleznă,
 Iar drama-i greu — nu-i chip de dus!
 Și e târziu, și noaptea-i lungă —
 Ah, până mâne-mi pare-un veac!
 Iar dorul prinde să m'ajungă
 Și nu știu ce să mă mai fac!
 Colò, pe deal, în mâna dreaptă,
 Lumina încă nu s'a stins:
 E semn că draga mă așteaptă
 Și aş sbura la ea întins;
 Dar plouă, plouă cu găleata,
 Iar apele-au crescut la iaz —
 Și încă tot m'așteptă fata,
 Și nu-mi știu locul de năcaz...

Târziu, se stinge și lumina
 În întunerecul cel orb...
 Și, de s'a stins, a fost pricina
 Că iazul n'am putut să-l trec;
 Dar mâne tot mă duc la Lina,
 Măcar de-ași ști c'o să mă'nnece —
 Tot focal gurii să i-l sorb!...

(„Sămănătorul“ An. V, No. 52, 1906, pag. 631).

Biserica

Se face tăcere în sat — o tăcere
Cucernică, sfântă, măreață...
Și plină de vrajă seara pogoară
Pe satul ascuns în verdeață.
Prin ramuri de tei cu creștetul gârbov
Biserica veche s'arată,
Cu ziduri 'negrite de vremuri și ploii,
Cu strașina-i veche, plecată.

Cum stă aplecată, bătrână și mică
Clădirea prea sfintei biserici
Văd leaturi apuse ce-mi par o nimică
Și palide chipuri de clerici
Cu-albitele bărbi și cu mâinile'n tremur
Rugându-se Ție Stăpâne
Ca țara s'o apəri de foc, de cutremur,
De oști și de săbii păgâne.

Pe turla bătrână—sfânt scut pentru pază —
Stă crucea plecată 'ntr'o parte,
Și 'n cruce se frânge din soare o rază,
Și raza străluce departe...
Iar sfânta, aprinsa lucire de aur
E-a vremilor mari prorocie
Că țării acestei și neamului meu
Luci-va în veci și 'n vecie

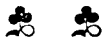
Și 'n cargerea vremii, în șirul de veacuri,
Cât soarele sta-va 'nnălțimii albastre,
De-apururi luci-va pe crucea de aur
Ea, raza nădejdlor noastre...

...Acolo, sapt vechia înveliș de șindrilă,
Pe vremi încercate și grele,
Când neamuri sărace de suflet și milă
Șfârșit pregăteau țării mele,

Acolo, în marmur de rugă fierbinte,
Nădejdea, și-au pus-o părinții cucernici,
Părinții cei tari în credință și'n minte,
Și'n brațe puternici.
Și-acolo, sapt vechia înveliș de șindrilă,
Altar al măririlor sfinte,
Nădejdea s'o punem și noi, cei de astăzi,
De-acum înaintea!

(«Sămănătorul» An. V, No. 39, 1906, pag. 776)

Rodul Pământului An. I, No. 2, 1 Febr., 1920, pag. 892

Invățătorul nostru

Era în sat o casă dărâmată,
Tavanul scund și fără de podele,
Ferestrele cârpite cu hârtie,
Și Crivățul trecea cântând prin ele,
Păreții strâmbi, pe vremuri văruiți,
Erau brăzdați cu arme de șiroaie
Ce-au curs în pod prin coperișul spart,
Și-aveau spărturi de picături de ploaie.

Acolo ne strângeam câți-va băieți
Mai mult la joc decât la 'nvățătură ;
Căci, dacă frugal ni-ajungea la os,
Tu singur ne'ndemnai l'alergătură
Ori ne-adunam cu toții lângă sobă,
Și'n fumul ce ieșia prin crăpături
Ni povestiai străbuna vitejie
Și ne'nvățai la pilde din Scripturi.

Ca de-un părinte bun și iubitor,
Cu dragoste ni amintim de tine ;
Acei ce dintr'a ta învățătură
Am priceput ce-i rău și ce e bine.
Par'că te văd, încărunțit de vrâstă,
Cu ochelarii prinși după ureche.
Din colțul tău zâmbind cu bunătațe,
O cărturar bătrân din vremea veche!...

Venise primăvara 'mbielșugată,
Cu soare și cu muguri pe copaci.
Și chip nu mai era de stat în școală,
Noi toți ne zbeguiam ca niște draci...
Dar, când în colțul strâmtei ulicioare
Te arătai, venind încet-încet,
Intram în bănci, rostind pe din afară
Trei slove ce știam din alfabet.

Și'n larmătu' asurzitor de glasuri
 Tu pururi blând te arătai în așe;
 Iar noi tăceam-tăceam și pentru tine
 Și pentru cinstea sfintei nuielașe...
 Dar zgomotul se mistaia îndată,
 Și'n liniștea a-tot-stăpânitoare
 Noi ascultam povestea ta măiastră,
 Și vorba ta era fermecătoare:

...«Un Impărat a fost de mult, odată
 «Și a stăpânit prin locurile-aceste
 «Și de la *El* porcede neamul nostru..
 Așa 'ncepea frumoasa ta poveste,
 Noi ascultam răpiți de frumusețea
 Și duiosia povestirii tale
 Și ochii ni se 'nroarau de lacrimi
 Și inima ni se muia de jale..

Iar, când plecai din școala mohorâtă,
 Simțiam un gol în suflet că se face,
 Căci te iubiam, bătrâne cărturar,
 Acei ce-atâtea rânduri nu-ți dam pace.
 O, ce durere am simțit cu toții,
 Când într'o zi de toamnă întristată,
 Te-au dus pe lângă noi... Nepăsător,
 Tu nu ni-ai mai glumit ca altă dată!

Și-am plâns amar când preotal Costache
 Cânta prohodul tău de îngropare,
 Și ochii noștri plânși, te-au petrecut
 La casa ta de veșnic'alinare...
 Erai mai slab, căci te slăbise boala:
 Pe faț'aveai atât'amărăciune!...
 Iar gura ta zămbia ca și-altă-dată,
 Când ni spuneai povești, din vremuri bune...

(«Sămănătorul» An. V, N-rele 40-41, 1906 pag. 784/818,
 Rodul Pământului An. I, No. 4, Aprilie 920, pag. 2-4

Pe coastă

Pe coastă aceleași cărări se'mpletesc
Prin iarba subțire și moale
Și-aceleași flori mândre pe coastă'nfloresc
Și plopii bătrâni plâng în vale.
Pe coastă stau toate precum le-am lăsat
Și-s mândre și vesele toate.
Căsuțele albe, curate din sat
Se văd colo'n fund revărsate.

Acolo-i Vasile și Stan, și Matei;
Tovarășii mei cei mai buni.
Ce bine m'aveam într'o vreme cu ei,
Hoinari prin dumbrăvi de aluni!
Biserica veche, cu turla plecată,
Se'nnață prin ramuri de tei.
Văd bradul la noi în grădină — și iată
Căsuța părinților mei.

Noroc și cinstire, bătrâne stejar!
Eu caut la tine-adăpost
Supt brațele tale primește-mă iar
Căci eu bun prieten ți-am fost.
Tu fruntea bătrână și chica să-ți scuturi
Și adu-ți aminte tu bine
Că mult alergat-am pe-aici după fluturi
Și mult povestit-am cu tine.

Pe-aici coboram, pe cărare,
Cu pasul vioi și mărunt...
Azi, uite, săltatu-m'am mare —
Și mâne vedea-me-i cărunt.
Azi trudnic din greu mă frământ

In traiul meu pustnic și jalnic...
 Ce elatini din cap?... Nu mai sânt
 Copilul, ștregar și zburdalnic!

Bătrâne stejar, un gând m'a adus
 Din viitorul lumii haine :
 Mă doare o scârbă amară nespus
 Și via să mă jălui la tine!
 Căci păsul pe lume eu n'am cui să-l spai
 Și jalea amară n'am cui!
 — De-ai ști tu ce neagră și multă rușine
 In scumpa mea țară văzui!

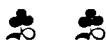
Dreptatea și cinstea s'au dus!
 Credința se stinge'n altare!
 Cei proști se ridică tot sus —
 Cei vrednici, căleți în picioare!
 Văzui în sudoare, cum frații
 Impartu-și amarul cu boii la plug,
 Și'n scumpe palate — bogății
 Ce nu știu de crâncenul jug...

Odată, pe-o noapte eu lană'mi spunea
 Că'n vremea lui Ștefan-Cel-Mare
 Cu fruntea 'neruntată adesea priveai
 Avanele ordii tătare.
 O, vremuri de slavă, când glasul pădurii
 Chema la năvală plăeșii!
 — Când moartea sta rece pe buza săcării,
 Piereau și Tătarii și Leșii...

Ci astăzi, bătrâne stejar, nu mai sânt
 Vitejii acei din poveste... —
 Căci astăzi credință nu e pe pământ
 Și dor de moșie nu este!
 Ridică-ți sprinceană, bătrâne stejar,
 Și cată în juru-ți de tine —
 Vei plânge cu hohot, vei plânge amar
 De multă și neagră rușine!

Și-an marmar plati-va pe frânzele tale:
Să'nvie iar vremile-acele
Și Ștefan să vie cu oștile Sale,
Rușinea Moșiei să spele!
Tu roagă-te'n taină cucernic, bătrâne,
Te roagă la Domnul din Slavă,
Căci campăna-i mare pe zira de mâne
Și vreme nu e de zăbavă!

(„Sămănătorul“ An. VI, No. 21, 1907, pag. 454).

Tablou de iarnă

Sus, senin cât ține zarea,
Jos, pământul alb ca floarea;
Cât ți-i câmpul, zac grămadă
Albi nămeții de zăpadă.
Și'nainte și'ndărăt
Moartă-i firea sub omăt.

Soare rece'nșepenit,
Vânt subțire, ger cumplit —
Satul pare'ar fi marit..
Prin ogrăzi, pe la bordeie
Nici un om, nici o femeie,
Numai din cămin vezi famul
Către cer cum își ia drumul.

Stau și-ascult: in deal la schit
Sun'un clopot răgușit.
Colo'n sus, pe-o cărăruc
O mătușe-abia mai sue
Și e zi de sărbătoare;
Pomii par'că sânt în floare.
Prin copaci cu promoroacă
Sboară corbi din cracă'n cracă.

Iar vre-o cracă înghețată
Când pocnește,
Izgonește
Câte-o cioară speriată.

Liniște'n întreaga vale...
Numai vântul plânge-a jale;

Că de când îi mort pământul
 I-a'nghețat și lui cuvântul;
 Și de vrea și el să cânte,
 Jalea 'ncepe să-l frământa,
 Și-l frământă jale amară
 După draga-i primăvară.

Colo'n margine de sat
 Stă Craiu-Codru 'ngândarat,
 În mantaua-i argintie
 Și așteaptă ca să-i vie:
     Ciobănașii
     Cu oițe
     Primăvara
     Cu fetițe

Și cu viers de păsărele,
 Și cu flori pe rămărele,
 Și cu cântec de izvoare,
 Și cu păsări călătoare.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Iar zăvoiul, la o parte
 Șade trist, privind departe
 În spre zarea munților
 Munților cărunților,
 Și se uită lung pe vale
 Că i-a stat gâria din cale.
 — Surioară, surioară
 Mai deschide-ți din izvoară!...
 — Nu pot, măi frate zăvoi!
 Tu nu vezi că-i greu de voi?
     Izvoarele statu-mi-au,
     Apele 'nghețatu-mi-au!
     Pietrele crăpatu-mi-au!
 — Rabdă, rabdă surioară
 Pân'la dulcea primăvară:
     Munții dezmorți-se-vor,
     Sloii reci topi-se-vor,
     Apele 'nmulți-se-vor:
     Ți-ei mări izvoarele,
     Ți-ei largi hotarele!..

Și caprins de 'ngrijorare
 Coama 'i freamătă'n spinare ;
 Simte el, simte ceva,
 De începe-a fremăta!

Dar de-odată,
 Ce s'arată
 Sus pe creștele albite ?
 Zmei, cu aripi oțelite ?
 Ori balauri din poveste
 Ies pe manți cu albe creste?...
 Nu-s balauri fioroși,
 Ci sant nori întunecoși.
 Iar cei nori de cremene
 Flori încep să semene :
 Jos în vale
 Cad petale,
 Sus pe munte
 Flori mărunte...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Flori mărunte, mărunțele
 Risipite-s prin vâlcele,
 Flori mai mari, cât penele
 Indrăgesc poienele...
 Zboar'un cârd de corbi prin aer
 Vântul vae-n jalnic vaer,
 Colo'n codri de zăpadă
 Urlă lupii după pradă,
 Iar din nori bătrâna iarnă
 Prinde-acum mălaiu să cearnă.
 Deasă-i sita babei ierne,
 Că mărunt, mărunt mai cerne!..

(«Sămănătorul» An. III, No. 38, pag. 596, 1904)

Ciobănița

Li mică — tot să aibă ca zece anișori...
Și cât îi de deșteaptă! Când dimineața 'n zori
Vestese prin sat cocoșii în cântec ascuțit
Că noaptea-i pe sfârșite și ziaa a venit,
Din somn ea grabnic sare și repede se'mbracă:
Așa de multe treburi mai are ea să facă!...

Pe trupu-i ca mlădița ușor rochița-și strânge,
Iar mijlocelu'n bete cu flaturi și-l încinge.
Cu apă ne'ncepută pe ochi se spală'n pripă,
Bogatu-i păr de aur și-l piaptănă'ntr'o clipă,
Și-apoi, cu voia bună ce-i râde'n obrăjori
Oițele își mână spre pajiștea de flori.

Și minunat o prinde aleasa cusătură...
Și, mult gingaș, un zâmbet îi râde'n colț de gură!
Iar trandafirii rumeni s'aprend pe albul feții .
Cum se desfac bujorii în faptul dimineții.

Mirați s'oprese drumetii s'o mângâie pe față,
Când ea li iese'n cale cu „bună-dimineață“.
Moșnegi cu iarna'n plete, ce-abia mai merg în bețe
De-o văd, își plâng cu lacrimi apuse tinerețe;
Iar cei flăcăi așteaptă s'o vază prinsă'n horă,
Și mamele se roagă s'o capete de noră.

Ce stau coşaşii oare în coase răzimaţi?...
 ...Da!... cântă „Ciobăniţa“... tăcere! ascultaţi!
 Faraţi ca'n vis coşaşii sorb cântecul în tihnă
 Şi lesne-i ispiteşte prielnica odihnă.
 În suflet te pătrunde dăiosul, blândul vîers —
 Când ciobăniţa cântă stă soarele din mers.
 Şi-atîta dăioşie-i în vîersu-i plin de foc,
 Că apele'mpietrite şi ele stau pe loc...

Voi, palide *mimose*, crescute prin palate,
 Văzut-aţi voi o floare crescută'n sănătate?
 Pe „Mica Ciobăniţă“ din plaiurile noastre
 N'am da-o noi pe zece, o sută, de-ale voastre!

(„Sămănătorul“ An. III, No. 44, pag. 699, 1904).

Doina Bradului

Prieten' în viață
Tu, bradule, ni ești
Că unde noi ne ducem
Tu veșnic ne'nsoțești.

Când pruncii sunt în fașe,
Din trunchiul tău enorm
Tu dai să facă leagăn...
Iar copilașii dorm.

In paza ta și-a mamei
Și 'n daleile cântări,
Ce dulce e viața
Trăită 'n legănări!

In umbra ta copiii
Cresc mari, se fac flăcăi;
Iar tu li-ascunzi cărarea
Prin codri, munți și văi.

La nuntă, nici nuntașii
Nu stau cu tine reci,
Ci ei te pun în poartă
Cu ei ca să petreci.

Și 'n toiul veseliei,
Cu mândrul călăreț
Salți falnic la urechea
Căluțului isteț...

Din trunchiul tău la casă
 Tu dai să-și facă prag —
 Ești cel mai bun prieten
 Al nostru, cel mai drag!

Când e haiducu 'n codru,
 Tu stai în calea lui
 Și pui o rămarică
 La coama margului.

Iar, când plecăm din lume,
 În veșnicul pustiu
 Tu ne 'nsoțești și 'n groapă;
 Noi morți... iar tu-sicriu!..

(„Sămănătorul“ No. 48, An. III, pag. 756, 1904).

Primăvară

Boboeci și flori albastre
Râd în vesela grădină,
Iar pe fața casei noastre
Valuri calde de lumină
Carg din soarele aprins.

Și pe văi, pe culmi de dealuri,
Calde flăcări, calde valuri,
Prididite de lumină,
Joacă 'n zarca cea senină
Supt un cer de soare-aprins.

Raze vesele de soare
Se strecoară pe fereastră
Și dezmiard'o tristă floare,
Ce tot plânge într'o glastră
De un dor nestins, nestins...

Este dorul, e sperarea
Dup'o zi de primăvară —
Vezi, de-accia plânge floarea...
— Scampă floare, hai afară,
Că e zi de primăvară
In întregul necaprins!

(„Sămănătorul” An. III, No. 49, pag. 779, 1904)

Secerătorul

Ce piclă caldă și-a lăsat Cuptorul
Pe lanurile 'ntinse, de secară !
In valuri de argint secerătorul
Muncește fără preget până'n seară.

Un nou raș se'nnață dinspre munte
Și-un vânt adietor vestește ploaie ;
Cu mâncea el șterge de pe frunte
Sudoarea ce se scurge în șiroaie.

Dar, ostenit, răpus de-atâta muncă
S'așează 'n umbra holdei, la răcoare
Și'n dulcele repaos își aruncă
Privirile pe'ntinsele ogoare...

Apoi, de la pământ se scoală iarăș
Cu noi puteri muncește el într'una,
Pân'ce soarele-al zilei drag tovarăș —
Apune liniștit ca'n totdeauna.

(„Sămănătorul“ an. III, No. 51, pag. 814, 1904)

Rodul Pământului An. III No. 7 Iulie 1921

La amiază

Cade arșița de vară
Pe colinele cu vii,
Liniștea domnește mută
Prin pârloagele pastii.

Nu e nimenea pe hatari,
Nici o umbră de viață,
Și-a tăcut prin cele seciuri
Mierla pururi cântăreață.

Ci'nt'r'un pâlc de iarbă verde
Ca mătasa de subțire
O lăcustă-și spune taina:
O poveste de iabire.

Multă dragoste-i ascunsă
In cântarea ei măiastră,
Nemișcat'ascultă nalba
Și cicoarea cea albastră.

Și-o albină gospodină,
Ce-a venit dela un roiu,
S'a uitat așa, vrăjită,
Pe o floare de trifoi...

«Viața Literară» An. I, No. 33, Aug. 1906).

Cântece

I

Supt un nuc cu foaia lată
Toată ziua umbra-i deasă.
La pământ își pleacă sânul
Un butuc de poamă grasă.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Coarde lungi atârnă-și vârful
Și belșugal lor de-o vară —
Struguri dulci ce-au dat în pârgă
Și cu boabele de ceară.

Cade arșița ca focal
Peste surdele păragini,
Numai vântul poartă-și firea
Prin văzduhul făr'de margini.

Vântule, să fii cuminte,
Să nu spui celor de-acasă,
De-ai văzut la noi la vie
Vre un puia de jupâneasă...

Că n'ași vrea să știe lumea
Că supt nuc cu foaia lată,
Om umblat la'nvățătură
Partaia dragoste e'o fată.

II

Am umblat prin lumea toată
Și măntore bătrîn acasă.
Mândra cea de altă dată
Șade pururea frumoasă.

Eu o'ndemn, ea-'mi zice: lasă...

Și de ochii cei albaștri
Și de mijlocul subțire
Am s'asvârl pe gârlă cartea,
Că mi-i dragă peste fire
Fata cu mijloc subțire.

(„Viața Literară” An. I, No. 38, Sept 1906).

Din războiu

I

In poartă

Din satul lui când a plecat,
Tanarul Radu-al Nastei
I-a spus nevastei lui carat:
«Eu plec în capul oastei
Tu, dragă, cată'n urma mea
Și poartă-te cuminte,
Să n'aud de purtarea ta
Că se svonese cuvinte!

«Eu poate mor! ca să cunoști
Dac'am murit în luptă,
Vei întreba în care oști
E Gheorghe-Pană-Raptă —
Căci pana-i ruptă la chipia —
El îți va da de veste,
Dacă bărbatul tău e viu,
Sau dacă nu mai este...

«Ah, am și eu un dor nebun;
S'amestec cu pământul
Pe Turcii — eu nu mă laud. Spun
Din inimă cuvântul.
Căci prea și-au bătut joc de noi
Copiii ni-i luară,
Prea des căzut-au cu războiu
Pe biata noastră țară!

«Cât timp n'avarăm Domni români
 Ne-au schingiuit toți hoții:
 Când Turcii fostu-ne-au stăpâni
 Și când Fanarioții;
 Dar a venit și vremea lui
 Să-și bată joc tunarul,
 Să sgadue din temelii
 Să strice tot Fanarul!

«Dac'ași putea în mâini s'apuc
 Vre-un Turc și să-l vând morții...
 În țepă capul să-i aduc
 Să-l pun în stâlpul porții,
 Să-i pun în dinții lui rânjiți
 Ciabuc cu coadă lungă
 Și cucuveaua cu ochi stâlpiți
 Pe-alătura să-l plângă!

. . . . .

«Rămâi cu bine draga mea;
 Ostașii mă așteaptă.
 Mă duc să-mi apăr *Patria*
 Pe mama noastră dreaptă.
 Tu, dragă, cată'n urma mea
 Și poartă-te caminte,
 Să n'aud de purtarea ta
 Că se svonesc cuvinte».

II

Din gura Tunului

«Îți scriu, Ileană, din războiu
 Cuvintele aceste
 Ca să-mi mai uit și de nevoi
 Și să-ți mai spun ce este
 Pe-aici, prin tabără; iar eu,
 M'am înțeles din oaste
 C'un dar trimes de Dumnezeu:
 Cu'o saliață'ntr-o coastă!

«Un Tare... trăzni-l'ar Cel de Sus!
 La Grivița de vale
 In coaste sulita mi-a pus
 Și m'a străpuns prin șale;
 Dar lasă-l că l'am dăruit
 Cu'n dar — ca drept răsplată — :
 I-am dat răvașul cavenit
 Pe lumea ceialaltă...

«Soldații însă m'au adus
 Intr'un spital — departe —
 Și doctorul cu graiu mi-a spus,
 Cum știe el din carte,
 Că o să scap. Și zi de zi
 Simt rana cum se trece
 Și iar când sănătos voiu fi
 In luptă m'oiu întrece,

«Cu frații mei soldați in rând
 Cu care mai de care,
 Să spânzar tareul sângerând
 In țeapă, ca'n frigăre!..
 Iar dacă mi s'o hărăzi
 Un ceas, o zi amară —
 Să mor.. atunci iar bine-o fi,
 Că mor pentru-a mea țară.

. . . . .

III

Inel, în loc de El!..

Mereu, mereu cu el în gând!
 Și ochiu a prins să-i bată.
 Ileana se trezi plângând
 Așa de-odată.
 Pe prispă ziua'ntreag'a stat;
 A plâns mereu și n'a mâncat —
 Acelaș gând o chinuia
 Și nu-l înțelegea:

«Mai știi și eu ce-or fi'nsemnând ?
 Ba semn, ba gânduri rele...
 De unde știi ? s'o fi 'ntorcând
 La Măgurele...
 Sau poate luptă că-i în toi !
 Ah ! Doamne, rău ce-o fi'n război !
 El poate acum o fi luptând
 Cu alți soldați în rând...

Și, socotind mereu așa,
 Vedea luptând pe Radu
 Cam printre Turci mi se'nvârtia
 Voinic ca brada :
 «Dă-i, Radule, și n'ai temut,
 «Că via și eu ca să-ți ajut !
 Și când aduse ea să dea...
 În luptă se credea.

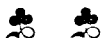
Dar către seară s'auzi
 Un cântec de faniare
 Și multă oaste se zări
 În larga zare :
 Veniau soldații din război.
 La poartă se opriră doi —
 Ah, tristă veste despre el :
 Scrisoarea și-un inel...

«Dar Radu n'a venit cu voi ?
 Și luă inelu'n mână.
 — «El ? !... nu mai știe ce-i război
 De sub țărână...

Ileana moartă'n loc a stat
 Și atâta doar a apucat
 De-a zis, oftând încetinel :
 «Inel, în loc de el !»

(Semnată «S. Urechia»)

(„Revista Modernă“ An. I, No. 20, 2 Iulie 1901, București)

Bunica

Precum stă scris într'o icoană
Un chip dăios de mucenică,
Din rama vremurilor duse
Așemeni te zăresc, bunică.
Icoana ta deapururi blândă
Un brâu de raze o'ncunună...
Când brațele neputincioase
In semn de rugă se'mpreună
Argintul părului tău cade
Pe tâmpla-ți binecuvântată
Iar chipul tău de suferință
Atâtea suferinți arată!

In cămăruța ta bătrâno
Ședeam cu tine lângă foc
Tu te rugai la Dumnezeu
Să-mi deie minte și noroc.
Și'n taina serilor de pace
Când stam cu ochi somnoroși,
Ce dulce picura povestea
Cu zâne și cu feți-frumoși!
Iar dacă basmul tău frumos
Nu-l ascultam pân'la sfârșit,
De vină-i focul de pe vatră
Și glasul tău așa vrăjit.

O, când îmi povestiai durerea
Și groaza vremii de robie
Și sângele ce s'a vărsat
Pe strămoșeasca-ne moșie!

Eu stam cu gândul dus departe,
 Prin care locuri nu mai ştiu —
 Şi'n glas aveai atâta vrajă
 Că n'adormiam până târziu.
 E mult deatunci... azi am uitat
 Poveştile la vatră spuse.
 — Doar chipul tău mi-a mai rămas
 Din zborul zilelor apuse.

Imi pare că te văd în pragul
 Sfirşitului tău pământesc:
 Trei preoţi în odăjdii sfinte
 Din cărţi bătrâne glăsuiesc;
 Domol purcede către Domnul
 Cântarea lor înduioşată,
 Şi dulci miresme de tămâie
 Se'mprăştie prin casa toată.
 Pe-o masă-s lumânări aprinse
 Şi-un pahărel de untdelemn —
 Eu nu ştiam ce cântă popii,
 Dar presimţiam un groaznic semn!

Şi cum şedeam de tine alături
 Şi te priveam cum te închini
 M'ai sărutat — şi două lacrimi
 Luceau în ochii tăi blajini.
 Atunci, fariş, printre perdele
 Pătrunse-o rază dela soare
 Şi chiar pe tâmpla ta căzu
 Lumina ei tremurătoare ..
 Nepoţii toţi ne adunarăm
 Şi altă lume din vecini —
 Ci tu priviai adânc în spaţiu
 Cu nişte ochi aşa străini!..

. . . . .
 A doua zi de dimineaţă,
 Când m'am sculat ca să mă joc
 Eu nu te-am mai găsit, bunică,
 Ca altă dată, lângă foc.

Sfios m'apropiai de tine
 Iți sărutai mâinile reci
 Șuvițele de-argint pe tâmplă
 Și ochii adormiți pe veci.
 Ședeai întinsă, fără zâmbet
 Pe patul saferinții tale
 Și nu mi-ai spus nici o poveste...
 — Atunci am plâns întâia jale!

E mult de atunci, bunică dragă
 Și multe'n lume s'au schimbat!
 Iar «nepoțcii» dintr'o vreme
 De mult, de mult te-au fost uitat...
 Că nu-ți sădiră pe mormânt
 Măcar un fir de calapăr —
 Ci iartă-i, c'au uitat sărmanii
 Al firii sarbăd adevăr:
 Rătăcitori pe marea vieții,
 Luntrași neputincioși pe frână,
 Partăm cu noi zădărnicia
 Ce'ncepe-un bulgăr de țărână...

(«Ramuri» An, II, No. 6, Maiu 1907, pag. 165)

Nu mai e ce-a fost odată!

Când m'am das la 'nvățătură
Erau mândre flori pe coastă,
Erau râsete și jocuri
Și cântări în casa noastră;
Erau fete prin dambravă
Cu ochi negri ca de mară —
Era chef și voie bună
Când m'am das la 'nvățătară...
Lâng'un teiu dela răspânte
Se'neinsese-o horă lată,
Și-ți era mai mare dragul:
Sta flăcău lângă surată...
Și, cum se 'nvârtia de dragă,
Așezată și cu rost —
Eu m'am das în lumea largă...
Și de-atuncia, das am fost!
Doar în pragul casei noastre
Mai zăriam plângând pe mama...
Hei, de câte ori, în urmă-mi
Și-a șters ochii cu năframa!
...Ci acum îi numai jale
Și pustiu în casa noastră!
Florile din altă vreme
Veștejita-s'au pe coastă.
Unde-i hora bătrânească?
Unde-i teiul din răspânte?
...Cum răsar din noaptea vremii
Toate-adăucerile-aminte!
Au tăiat de mult vecinii
Mândrul teiu dela răspânte

Și-unde-a fost odată hora
 Stau azi craci peste morminte...
 Nu mai e ce-a fost odată !
 ...Suflete, să te cutremuri:
 Crucile dela răs-pânte
 Spun povestea altor vremuri...

..Azi dambra va stă pustie...
 Cânteele-au încetat —
 Azi îi multă sărăcie
 Și e multă vrajbă'n sat...
 — Ce mai vîi în traial noastră,
 Domnule prea învățat?!

«N.— Românesc» Anul III, No. 13, pag. 201, din 30 Ianuarie 1908)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Din zborul zilelor trecute

Fratelui meu Iorgu

O, amintiri din altă vreme
La poala codrului lăsate,
Incearcă gândul să vă cheme
Din goana vremii depărtate.
Cum plânge vântul printre cetini
Atunci când a 'necat furtuna,
Ca niște vechi și buni prieteni
Șoptiți-mi una câte una...

Din zborul zilelor trecute
In suflet voi mi-ați mai rămas
Cu dorurile voastre mute
Și cântecele fără glas.
Căci de mă'ntore cumva pe calea
Atât de stearpă și săracă,
Cu greu mai pot să-mi stâmpăr jalea
Și simt că plânsul mă înneacă.

Pare'a fost ieri, când, într'o toamnă,
Plecând dela cules de vie,
Am priceput că viața 'nseamnă
O taină nepătrunsă mie;
Iar lumea ce-mi părea frumoasă,
Curată și deapurari bună,
Văzută mahnit cum este roasă
De vicleșug și de minciună..

M'am dus într'un oraș, departe,
 Ca să m'aleg cu 'nvățătură!
 —Pe cât știam mai mult din carte,
 Pe-atât uitam Sfânta Scriptură.
 Și, vezi, precum se 'ntoarce roata:
 Mă pomeniu de-odată eu,
 Că nu mai știu ce-mi spuse tata,
 Și c'am uitat pe Dumnezeu.

Cu vremea încă, luam seama,
 Ca sufletul îndarerat,
 Că nu mai știu ce-mi spuse mama
 Și rugăciunile-am uitat...
 Văzuia credința 'ngenunchiată
 Și cinești dată pe ocară,
 Dreptatea sfântă înșelată,
 De către vânzători de țară!

Dar când văzuia c'un neam cu pieptul
 Strivit sapt păsuri seculare,
 Desprețait, își cere dreptul
 În gemete de desperare,
 Că sună auru 'n biserici,
 Iar vicleșugul e o fală,
 Că cerșim drepturi la isterici
 Și patrioți de poranceală, —

Atunci m'a năvălit fierbinte
 În dor de casă, neînfrânt,
 Și clar se lămuri în minte:
 Să viu la scumpul meu pământ;
 Căci mă chemați cu glasul tainic
 Voi, amintiri neprețuite,
 Și dor mi-era să ambu crainic
 Pe haturi vechi și 'nțelenite!

De câte ori n'am strâns armate
 Tot pojidical de pe aliți
 Și-am dus războaie ne 'ndarate
 Cu vreji de bozii'n loc de salți,

Și chiuam călări pe parii
 Smulși dintr'un seciu bătrân de viță,
 De socotiai că vin Tătarii
 Ca'n vremile de răzmeriță...

...Și m'am întors... Dar plopul 'n poartă
 Și bradul, fremătând în vânt,
 Imi spuseră că mama-i moartă
 Și tata zace sapt pământ...
 Pe drumul viilor stau încă
 Așa precum ședeau odată,
 Visând în liniște adâncă
 Stafoșii nuci cu franza lată.

Și merii cei de pe răzoare,
 Și prunii cei dela porțiță,
 Și salcia cea plângătoare
 — Un suflet de călugăriță —
 La mine caută cu jale..

• -- Sărmanii iubiți și vechii tovarăși,
 Mă 'ntore de-acum pe-acciași cale,
 Și prin străini m'oi pierde iarăși!

O, da! puteam și eu pe lume
 Să am o soartă de creștin;
 Dar viața m'a răpit în spume
 Sapt valul ei trufaș, hain,
 Și, astăzi, pribegind pe valuri,
 Zădarnic lupt să ies la mal,
 Căci ale mele idealuri
 Innăbușite-s doar de-un val!

Ci, rob fiind astei viețe,
 Cu sufletul îmbătrânit,
 Mă 'ntore spre dusa frumusețe
 A vremilor ce am trăit,
 Și-mi zic că, de n'avuii noroc,
 E că așa a fost să fie,
 Să plâng cu lacrimi de foc
 Frumoasa mea copilărie...

Când văd atâția frați luptând,
 Sfârșiți de ură și nevoi,
 Pe 'necetul mă trezese plângând:
 Mă poartă gândul înapoi.
 — O, amintiri pierdute 'n ceața
 Durerilor ce mă secară,
 Veniți: voiu să-mi treziți viața
 Ca vântul cald de primăvară;

Să mă 'ncălzese din duioșia
 Curat 'a zâmbetelor voastre,
 Căci m'a scârbit ticăloșia
 Stăpână vremurilor noastre...
 ...Dar zâmbetele voastre-s mute,
 Și cântecele-s fără glas —
 Din goana zilelor trecute
 Nimic, nimic nu mi-a rămas!

(„N-Românesc“ An. III, No. 28 din 5 Mart 1908, pag. 435).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ca mâne...

(Școlarilor mici)

Copii, jucați-vă! Acum
Un vis viața voastră este...
Voi nu cunoașteți greu-i dram
Și'ndurerata ei poveste!
Ca mâne jocul s'o sfârși
Și'n luptă grea veți fi cuprinși;
Și, dacă mulți veți birui
Vai mulți din voi vor fi învinși!

Copii râdeți! Când râdeți voi
Cu chipul vostru îngeresc,
O clipă ne uităm pe noi:
Durerile se risipesc...
Râdeți! Că mâne, cine știe,
Nevinovatul răs deacum,
Curata voastră veselie,
De nu se vor preface'n seram!...

Copii, cântați, cântați mereu!
De-argint sunt glasurile voastre...
Cântați credință'n Dumnezeu,
Cântați durerea țării noastre.
Ca mâne toate s'or schimba
Și-a voastre cântece s'or stânge —
Și mulți din voi vor suspina,
Și mulți cu hohote vor plânge...

Copii, iubiți-vă copii,
Ca frații la aceeași mamă!

Fiți toți părtași la bucurii
 Și la nevoi fiți toți de-o seamă.
 Ca mâne veți intra 'n războiu —
 Războiul aprig *pentru pâne* —
 Și mult vă veți arî 'ntre voi
 Și veți rânji cu dinți de câne...

Copii, fiți drepți, miloși și bani!
 Vă fie inima curată
 De clevetiri și de minciani,
 De pizma cea neindurată.
 Vai, mă'nfiior gândind că, poate,
 Ca mâne vă veți mistui
 In omeneștile păcate —
 Că veți minți și veți huli...

Copii, sus cugetul! zic vouă,
 Fiți hotărâți pe fapte mari!
 Va răsări o vreme nouă
 Din sufletele voastre tari.
 Ca mâne, steagul la hotară
 Vă va chema, copii, *pe voi*:
 Nu trădători vrea astă țară,
 Această țară vrea *eroi*!

«Neamul Românesc Literar» An. I. — No. 7,
 1 Iulie 1900, pag. 537.

Auzi Tu, Dragă Mamă

Auzi tu, dragă mamă,
Daioasa tânguire
A clopotului jalnic
Din vechea mănăstire?
Au ce 'nțeles să aibă
Și ce-o fi vrând a spune?
— El ni-amintește, dragă,
De cei ce-s dași din lame...
Gândirea ei ni-o poartă
În urmă, ani o mie,
L'atâtea vieți jertfite
Ce odihnesc supt glie... Cluj

Auzi tu, dragă mamă,
Cum vine de departe,
Înnăbușit, un geamăt
Ca un suspin de moarte?
Au ce cuvinte 'ngână
Acest vânt cald de vară,
Ce tremură franzișul
În faptele blând de seară?
— Cutreierând câmpia
Și munții depărtați,
Copile, vântul spune
De frați 'nstrăinați:

— Și-această tristă doină
Ce inima mi-o frânge —
Făptură plămădită
Din lacrimi și din sânge —

Când o ascult, o mamă,
 De ce pornese a plânge?...
 — Copile-ascultă doina
 Și'n inimă fă-i loc,
 Și'n inimă-ți topește-o.
 În viersu-i plin de foc —
 Ea spune doru-acestui
 Popor făr'de noroc...

... Cum freamătă pădurea
 Și geme a furtună!
 Și se izbese copacii
 De stau să se răpună...
 Auzi tu, dragă mamă,
 Grozava vijelie?
 Au ce'nțeles să aibă
 A codrului mânie?
 — Copile, codrul geme...
 El simte-apropială
 Răzbunătoare vreme
 A veacuri de robie;
 ...Iar ceasul va să vie —
 Copilul meu — fii gata!

«Neamul Românesc Literar», An. I, No 11,
 1 Nov. 1909, pag. 875.

Trei fîrtați

Trei fîrtați pe trei roibi sprinteni
Vin cîntînd pe drumul mare.
Stau la han tustrei voinicii
Să dea roibilor mîncare.

Sub stejari îi umbra deasă,
Vîna-i bun în poloboace,
Iar hangîța-i jupîneasă
Cu lipici și vino'neoace...

— Un miel fript și-o vadră plină
Să ne pui colea pe masă
Lăutar dibaciu și meșter
Cînte-mi doina, jupîneasă!

Căci de cînd în haiducie
De pe-acasă am plecat,
Nu mai știu cum sună doina
Tristă, dela noi din sat.

Vreau prin cîntece să-mi satur
Sufletul stingher și crunt...
Astfel zise cel mai matur,
Pe la tîmple cam cărunt.

Cel mai tînăr se încruntă,
Strînge mîna pe prăsele:
— Cîntă-mi, lăutare meșter,
Doina tinereței mele!

— Vreau să uit „ce-a fost odată“
 Și să nu mai știu nimic!
 Răsucindu-și mustăcioara,
 Astfel zise cel mai mic.

...Struna plânge 'nfiorată,
 Stau tovarășii și-ascultă,
 Și cu ochii farmă lacrimi,
 De atâta jale multă.

— Piângeți voi ?! mezinul strigă
 ...Și tustrei, bătând în pintoni,
 Pier năluci pe drumul mare —
 Trei firtați pe trei roibi sprinteni...

Pier tustrei... Dar cel mai tânăr
 Simte-și inima 'ntristată
 Și-i cu gândul tot la hanul
 Cu hangița blestemată.

(«Revista noastră» 1907, No. 7, Aprille 1)

Copil

Se împreunau la poarta noastră
O salcie ca'n cenușer
Și-un plop își tremura franzișul
Cu creștetu'nnălțat spre cer.
La umbra lor crescut-am mare
Și'n umbra lor m'ai legănat,
Și'nvățătura ta caminte
La umbra lor am învățat.

O mamă, cât era de bine
Când adormiam în poala ta
Și mă luptam să'nvăț povestea
Ce nu știu cum se mai sfârșia...
Căci fasul tău sfârșitor Biblioteca Universității Cluj
Pe fir un cântec împletia,
Iar glasul tău povestitor
Așa blajin ce-mi povestia!

Atâtea chipuri și icoane
Treceau prin capul meu de-odată,
Cu zmei și zâne năzdrăvane,
Că'n mintea mea nevinovată
Trăiam minunile acele
Cu vraja lor nețărmarită,
Mă tot răpiau încet cu ele,
De le zăriam ca printr'o siță.

Iar dacă ochii'i închideam
Tăceai și tu dela o seamă —
Simțeam pe frunte mângâierea
Și sărutarea ta de mamă,

Și semnul crucii cum mi-l faci —
 Apoi plecai pe bățatură
 Și mă lăsași să dorm la umbră,
 Acoperit c'o pânzătură...

. . . . .

Azi nu mai sunt la poarta noastră
 Nici salcie, nici cenușer...
 Doar plopul tremură-și franzișul,
 El singur a rămas stingher.
 Măi, frate plop! Din pribegie
 Mă'ntore plângând, răpus de cale,
 Tu plângi în trista-ți văduvie
 Și stai pătruns de-atâta jale!...

Căci poarta s'a dărăpănat
 Și umbră nu mai e la poartă,
 Iar mama nu-i pe bățatură,
 Căci ea de multă vreme-i moartă...
 Ci toate le-oiu uita pe lume,
 Pe tine'n veci nu te-oiu uita —
 O, cât era de bine, mamă,
 Când adormiam în poala ta!

«Revista noastră» 1907 No. 8, Aprilie 22

Poveste modernă

Erau odată trei băieți
De școală — orice școală vreți...
Le știu povestea pe de rost,
Căci martor singur eu am fost:

Unul din ei era un prost
Fără păreche, dar bogat
Și foarte leneș la 'nvățat.

Ca el ședea'ntr'aceiași bancă,
Un alt băiat, un drăcușor
Șiret și hoț și bun de fleancă,
Trăind din manca tataror...
Ca milogeli, teme farate,
Și ca minciuni, știa să iasă
Printre băieții buni din clasă
Perfida mediocritate !..

Intre cei doi, ca un Isus
Al treilea, harnic și deștept,
Ședea cuminte și supus...
Dar oftica'l rodea în piept,
Căci, trist e dar adevărat:
Era sărac acest băiat..

Povestea-i lungă — însă eu
Ca s'o scurtez mai iute vreau.
Căci toată lumea doară știe
Și Domnul X și nea Ilie,
Știu și băieții din liceu
Povestea mea, nu numai eu...

Și cine n'a putut să vadă
Eroii mei umblând pe stradă?!

Deci iată ce s'a întâmplat :
Acel cuminte și cinstit
A tot bolit el ce-a bolit
Și'n armă ortu popi-a dat... .

Cel hoț, șireată lipitoare,
Ajunse iate om cu stare.
E bine încă să se știe
C'a stat nițel și'n pușcărie...

Și câți din voi nu știți ce-a fost
Ca timpul, cel bogat și prost!
— Na mint, vă span adevărat :
Cel prost... ajunsse «*om de stat*».

«Farnica», Anul III, 1907, 8 Febraurie,
BCU Cluj / Central University Library Cluj
No. 126, pag. 11.

Inchinare Cetății Hotinului

Din Hotin și pân'la Mare
Vin Muscalii de-a călare
Și din Mare la Hotin
Mereu calea ni-o ațin.

(EMINESCU)

Hotine, Hotine,
Păzește-te bine,
Că Muscalul vine
Cu oastea spre tine..,

(Cântec vechiu)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Hotine, cetate măiastră,
A'tale 'ndrăznețe zidiri
De secol, supt bolta albastră
Iși deapăn'a lor amintiri...
Tu pare că-mi spui la ureche
De numele multor străbuni
Ce'n lunga-ți strădanie veche
Pliniră mărețe minuni.

Innantral zidirilor tale
Ascuns-ai tu cuib de eroi,
Când dușmanii pus-au la cale
Vre-un plan mișelesc de război,
Și'n toial bătăii zorite,
Chemări spăimântate de-omor
Supt bolțile tale umbrite
Fărmatu-și-au strigătul lor...

Dar tu, lângă Nistru aproape,
 Ai stat neclintit fără frică,
 Deapurari dincòlo de ape
 Cum val peste val se ridică
 Privind — și-i ochiai de departe
 Pe cei doritori a te'nfrânge,
 In ei trimeteai numai moarte,
 Iar Nistrul cargea numai sânge...

Carg plumbi scartători de vieți
 Pe'ngustele tate ferestre;
 Arcașii trimet otrăvite săgeți
 De sus, de pe 'nnaltele-ți creste:
 Cu vaier de moarte prin aier cargeau
 Ca grindini, ca nor de lăcuste...
 Și'ntr'una flintași nevăzați împășeau
 Din dos de crenelari înguste.

Vegheau în clipitele-acele
 Plăieși ca stejari'n pădure,
 Cu trup ferecat în oțele,
 Cu brațu 'ndârjit pe secare —
 Flamură vitează din oastea moldavă,
 Crescută la plug și'n războaie,
 Abia așteptând ca să vânture'n pleavă
 Pe cine-a purces cu bătaie...

Și'n lungu-ți veleat de mărire,
 Hotine, tu multe văzuși,
 Mai grele de-adus la 'mplinire,
 Mai crunte ca'n timpul de-acuși —
 ...Veniră sălbateci din stepe,
 Tătarii, în horde barbare,
 Pe aprigi gonaci și sirepe,
 Pârjolu 'ntinzând de-a călare.

Și multora armii de Leși
 Atâtor trufași Cazimiri,
 Adesea cu'n pumn de plăieși
 Supt vechile tale zidiri

Opritu-li-ai drumul camplit.
 — Tot Nordul ştia'n depărtare,
 Şi teamă era'n Răsărit,
 Şi teamă la Sud, până'n Mare,
 Şi mult mai departe de Istru
 Ştia vre-un Sultan Baiazit
 Că-i tare Hotinul la Nistru
 Şi țara lui Ștefan e tare...

Dar, vai, cât de vitregă fu
 A soartei osândă cu tine,
 Și-amară rușine căzu
 Pe gloria-ți veche, Hotine,
 In ceasul nedreptei răpiri,
 Când, jalea lăsându-ni-o nouă,
 Străinii cu suflet de zbiri
 Tăiară Moldova în două!

Tu-l știi și pe Ștefan-Cel-Mare
 Cu-ai să-i păcălabi de Ținut;
 Pe Rareș, pribeagul — cel care
 Fugind peste-a țării hotare,
 Amar fu de soarte bătut;
 Și-l știi pe Bogdan Lăpușneanu,
 Ce mult i-a plăcut de Hotin,
 Pe Vodă Ioan Moldoveanul
 Cu suflet temut de creștin —

Vai ție, că zilele-acele
 S'au dus, nu mai vin înapoi!
 Departe, supt pietrele grele
 Dorm azi legendarii eroi...
 Odată cu ei a apus,
 Hotine, și faima ta mare —
 Iar timpul mai nou ți-a adus
 Greu val și camplită cercare.

Căci stema Moldovei căzu
 Pe tristele tale ruine —

Și'n urmă... nimic nu mai fu
 Plăcut și 'nțeles pentru tine...
 Văzuși cum ai țării boieri
 Iși uită de neam și de limbă,
 Cum neamul se stinge'n dureri —
 Și-ai plâns că Moldova se schimbă...

Apoi, copleșit de dureri,
 Plecatu-ți-ai fruntea spre moarte —
 Un leu istovit de puteri
 Ce singur, nevrând să-și mai poarte
 Un trup ce-i nevređnic de seamă,
 Așteaptă'n cărare, și-ar vrea
 Ca șerpil viața să-i ia
 Și corbil să-i smulgă din coamă...

Astfel, îndelung peste tine
 Uitarea căzu ca o ceață...
 Iar bolților tale'n ruine
 Doar vântul li dete viață,
 Purtându-și răsufllul sinistru
 Prin iarba ta nou-răsărită,
 Din sânge străban plămădită,
 Și secolil de-arândal stropită
 Cu roua bătrânului Nistru...

. . . . .
 Ci dintr'al tău somn te deșteaptă
 Și fruntea-ți înnalță, Hotine!
 Urechea în juru-ți îndreaptă
 Și-ascultă... Din juru-ți de tine
 Vin doine purtate de vânt
 Și graiari de mult cunoscute —
 Ești tot pe-al Moldovei pământ
 Și-i vie a Moldovei virtate!

Și'n sufletul nostru-i neșters
 Acest mare dor ne'nplinit:
 Intoareă-ne Nistrul din mers,
 Ori, alta cu mult mai cumplit

De-ar fi să se'ntâmple, — să vie!
 Noi însă cu toții jarăm
 Hotinul Moldovei să-l dăm
 Și Nistrul hotarul să-i fie!

L'a noastră 'ndrăsneață strigare
 Din somn tresări-vei, Hotine,
 Și umbra lui Ștefan-Cel-Mare
 Atunci va plăti peste tine
 Când, groeznici, cu armele'n mână,
 Noi, toți cei de-o limbă și-o lege,
 Mânați de-o vâltoare păgână,
 Striga-vom cu armele'n mână:
 Trăiască armata Română
 Și'nvingă viteazul ei *Rege!*

«Neamul Românesc Literar» An. V, Nr. 15

21 April 1912, pag. 234

BCU Cluj / Central University Library Cluj

La Prut

(*Ţie, frate Barbule în amintirea drumului
ce l'am făcut la Prut*),

Un râu cu valuri tulburate
Ţi udă ţărmaş ars de soare,
Pe care a sângerat durerea
Atâtor suferinţi amare.

Şi 'n a lor curgere domoală,
O taină valurile-şi span:
E dorul tău visat de un secol,
Nemângâiat pământ străbun...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Tu amintirile-ţi întoarce
Cu mult, pe-a timpului cărare,
Când tresăltai de vitejie
La glasul lui Ştefan-Cel-Mare.

Şi 'n codrii tăi zoriau plăieşii,
Păstori viteji pentru oştire,
Ce-au smuls canani de biruinţă
În vremile de preamărire.

În toial crâncenelor lapte,
Cu sânge scump ei te-au stropit.
Şi vieţi de duşmani multe mii
Aici, la Prut, s'au săvârşit...

Dar astăzi, Prutule netrebnic,
Seca-ţi-ar valul trecător:
Te-ai pus zăgaz de despărţire
În sânul-aceluiaşi popor!

Și voi, dușmanilor prădalnici,
 Cei neînfrânți în lăcomie!
 Azi, pentru voi, se pierde-o țară
 Și pier-un neam legat de glie!...

Ci colo 'n Răsăritul lumii
 Se va ivi, în zori de sânge,
 Un soare nou pentru poporul
 Ce'n cruda 'nstrăinare plânge.

Și va fi zi de sărbătoare,
 Când dorurile 'ncețușate
 Sfărma-vor nedreptatea vremii,
 Imbrățișând frate cu frate...

Atunci, pe cer, tu, sfinte soare,
 Din umbra norilor să ieși,
 Și vei vedea 'ntr'o horă mare
 Feciorii vechilor plăeși!

Noapte de Toamnă

Cum simt greutatea tăcerii din casă
La ora aceasta târzie!
Afară e toamnă... iar noaptea își lasă
Zăbranicu-i trist pe câmpie.

Stând singur de veghie pe-o noapte cernită
Trecutul îmi pare o ceață...
In rama apuselor zile, iubită,
Văd zâmbetu-ți rece, de gheață..

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ți-ași serie în versuri cu-o mână măiastră
Cum codrii se lînguie'n vale,
Cum vîntul îngână bătînd în fereastră
Daiosă doinire de jale ;

Cum ploaia lovește sinistru în geamuri,
Din streșini cum picură stropii,
Cum fâșie bradal din desele-i ramuri,
Cum freamătă nucii și plopii...

Ti-ași serie cu-asemeni daioose cavinte
Ca ție să-ți faci plăcere —
Și unele stihuri, ținîndu-le minte
Ades să le spui în tăcere.

Căci poate, plăcîndu-ți a mea stihuire
Gătită 'ntr'o haină de artă,
Simți-vei suaval parfum de iubire
Din vremea apusă și moartă.

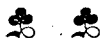
Visându-te'n clipa aceea, copilă
 Și mult adorată fecioară,
 Avea-vei tu, poate, un zâmbet de milă —
 Și poate-o căință ușoară...

Și poate-auzi-vei, așa'ntr'o părere,
 Un glas cunoscut, de departe —
 O clipă te chiamă pe nume... dar pierе
 Pe freamătal frunzelor moarte...

. . . . .

E noapte târzie și-i toamnă afară,
 Iar plopii își tremură ramii...
 Sub candel'aprinsă 'ntr'un colț de cămară
 Văd sfânta icoană a mării...

«Ramuri» Anul VIII, No. 20—21, 15 Oct., 1 Nov. 1913, pag. 428

Hai, timpul ni-i prielnic...

Cântec

Cu visu-ți feciorelnic
La gânduri tu m'ai pas...
— Hai, timpul ni-i prielnic
Și luna este sus.

Căci luna călătoare
E doamnă peste culmi,
Și'mprăștie splendoare
Pe mătura de ulmi...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Iar drumul neted merge
Prin umbră de păduri...
Ne-om duce pân' ne-om șterge
Depart'e'n codrii suri.

Depart'e, la o casă
Supt poale de zăvoi:
Acolo'i umbra deasă
Și-acolo ședem noi.

În fața casei noastre
Sânt șiruri lungi de plopi,
Iar șipotele-albastre
Carg fărâmate'n stropi

Și apele, surată,
Sânt limpezi în fântâni,
Iar dragostea-i curată
Și ține săptămâni..

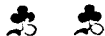

Și'i liniște'n tot locul
Prin rariștea de-aluni,
Iar dragostea-i ca focul,
Și ține nopți și luni...

Pe-aici vin să se calce
Doar numai sari vultani —
Iar dragostea e dulce .
Și ține luni și ani...

Și nimene nu-i lăinic
Prin codrii cei pustii —
Iar doru-i sfânt, și-i trainic,
Și ține veșnicii!...

«Drum Drept» An. I, No. 6, Iunie-Septembrie 1913, pag. 381

1907

F r a g m e n t e

...Eu încă văd mulțime 'ndârjită de săteni
In vale, la răspântea din vreun Flămânzeni..
Porniți în răsvrătire și 'ntunecați la față,
Ei spun cuvinte grele: «Dreptate — și pământ» !..
...Ce-arată omu-acela tinzând ale lui brață,
Cu ochii de văpaie, cu pletele în vânt?..

Cum tinde brațu'n aier, el pare-un rege dac
Apărător de drepturi, din vremea legendară,
Când seminții străine se năpustiau în țară,
Chemând la sfânta luptă poporul lui sărac...

* * *

...Iar gloata dram își face cu furce și topoară
Spre curtea boierească...

Acuma a ajuns.

Topoarele cad grele și poarta au străpuns...

* * *

Acuma alb de spaimă, pe-al caselor pridvor
Așteaptă al moșiei tiranic posesor...!
Ar cere îndurare — dar, vai! n'o mai găsește...
Ne abătută'n cale-i mulțimea se'ndârjește,
S'aud înspăimântate strigări neputincioase
Și vaiete sfârșite prin încăperi de case,
Izbiri deslănțuite prin scunde coridoare
Și'n chinari nevăzute *un om* se pierde, moare...

Acum ies limbi de flăcări din streșinile vechi
Și-un mormur plin de glasuri îmi vine la urechi.
Aud trosniri de bice... Se nărae tavane,
Și ard bătrâne pânze în vechile lor rame,
Și se topesc în flăcări bătrânele icoane,
Și arde tot trecutul în focal astei drame!

. . . . .

II.

...Și tot mai stă, alături, biserica bătrână,
Supt zidal ei cel maced e-o piatră pe-un mormânt.
De-acolo iese noaptea un om bătrân..

In mână

El poart'o cîrje lungă... Privirea lui păgână,
Fulgerător aleargă pe'ntinderi de pământ...

Dar casa — nu mai este! Cenușe sânt: pridvorul,
Cămara lui de pace și paraclisul sfânt
Aicea el, *boierul*, își aduna poporul
Cu care împărtășise o viață și-un noroc,
Și'n cartea-i primitoare se'ntemeia soborul

Duminica la joc..

Aicea el crescuse, în blânda mângâiere,
Supt pavăza credinței strămoșilor de ieri,
In dragostea de limbă și'n dragostea de țară...

„Pe când voi, cei de astăzi, nici cinste, nici darere,
„Nici lege creștinească voi azi nu mai aveți...
„Și'n inimile voastre se stinscră, secară
„Virtuțile străbune, de lene și plăceri,
„Nenorociți sânteți!

„Voi ați robit poporul înstrăinând *moșia*...
„Și țara voi o pierdeți!.. Și încă nu simțiți
„Cum cu flămânde ghiare vă paște sărăcia,
„Copii nenorociți?!
...Dispare 'necet bătrânul. Cu obosita-i mână
El face un semn prin aier, și zice-un jurământ...

* * *

..Azi crește iarba peste uitatul lui mormânt;
Și s'a surpat cu totul biserica bătrână...

„Drum Drept” An. I No. 7- 9. Octombrie-Decembrie 1913. pag. 415

Corabia

Țărml il lăsase,
Se ducea mereu...
Încotro plecase —
Nu știam nici eu.

Colo'n depărtare
O vedeam plutind,
Îi vedeam în zare
Urma ei perind,

Și-i vedeam catargul
Cum în soare cald
Dispărea în largul
Mărei de smarald...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Eu speram că doară
Se va'ntoarce iară
— Dor neîmplinit:
Cea corăbioară,
Vai, n'a mai venit!

Dar în seri senine,
Când pe cer s'apriind
Sfintele lamine
Cu laciri de-argint,

Două stelișoare
Tainice din cer,
Străbat infinitul
Până'n fund de mare,
Și tremurătoare
Plâng nefericitul
De corăbier...

Cuculeț, drăguțe cuc...

(Cântec)

Pe colnic la curătură
Șade un cuc cu pana sură
Pe o ramură de răsară
Și mereu zice din gură,
Fără patimă, nici ură —
Ciugulindu-și penele,
Desmierdând poienele;

— Cuccu, cuccu!...

Ci'n poale de colnicel
Lângă trunchia de stejărel,
Supt umbră de tuiănel,
Stă voinic de haidacel
Cu mijlocul subțirel...
Place-i mult haidacului
Cucucital cucului. —

— Cuccu, cuccu!...

— Cuculeț, drăguțe cuc,
Zice badea cel haiduc,
Când te-aiud rămân năuc,
De hoșit nu mai m'apuc,
Nici din loc nu mai mă duc...
Și-mi lacrămă genele
Sărutați-ași penele...

— Cuccu, cuccu!...

— Cuculeț, draguțe frate,
 Cum vii tu de-așa departe
 Pân'la noi în văi bogate !
 Cuculeț de peste sate —
 Să nu-mi cânti ăst-an în spate :
 Mi-or întoarce spatele
 Mândrele, suratele...
 — Căcu, căcu !...

— Ci, draguțe frățioare,
 Pesticior la penișoare
 Ușurel la aripioare !
 Când te-așezi între răzoare
 Și vezi fete pe ogoare —
 Zi-mi în față, frățioare,
 Să mă placă fetele
 Să-mi mângâie pletele...
 — Căcu, căcu !...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

„Dram drept“ Anul I, No. 4, Aprilie 1913, pag. 240.

Marină

Pornim pe'nvrăjbitele ape
A' vechialai Pont Euxin...
Cu adânci răsflări de supape,
Vaporul aşteaptă să scape
La luptă cu valul hain...

Să tacă deci vorbe şi glume!
Iar sus pe catargele noastre,
Vorbiască de-un neam cu renume,
De-o ţară puternică 'n lame —
Drapele roş-galbene-albastre...

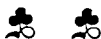
Vom merge prin valuri turbate,
Furtani înfranta-vom, şi ploi...
Cu aprigi duşmani ne vom bate,
Calege-vom lauri, ori... poate
In valuri peri-vom eroii...

Ah! iacă sirena deodată
Răsună prelung şi solemn,
Iar inima'ncepe să bată...
Pe cheu, văd mulţime-adunată
Cu mâna făcându-ne semn...

Ei flatură flori și batiste —
Dar plânsul li tremură'n glas...
Văd mame cu fețele triste —
Și chipul iubitului ce trist e
Când eu îi trimet bun rămas!

Acuma în ora plecării
Cântările noastre se curmă...
Vai, lungi-s cărările mării,
Și sfântă-i imaginea țării
Rămasă departe, în urmă !...

«Revista Marină» An. I 1913

Ultima Serenadă

De-o fi cumva, iubită,
Să nu ne mai vedem,
De-a alteia ispită
Eu paruri nu mă tem.
Făgăduieli ușoare
Ne mai crezând demult —
Au cum putea-voia oare
Al lor îndemn s'ascult,
De astăzi înainte
Pe alta să ador,
Când tu-mi rămâi în minte
Așa stăruiitor ?!..

Dar dacă tu acuma
Voiești a mă uita —
Un semn, o vorbă numa
Ne mai voind a-mi da —
Fiindu-mi grea durerea
Și traiul ne'nțeleș,
Să am doar mângâierea
De-a te visa ades,
Și de-a-ți păstra iubirea:
Un sentiment tăcut
Legându-mi amintirea
Cu 'ntreg al tău trecut...

Iar când noian de vreme
Se va lăsa 'ntre noi,
Mereu, mereu mă cheme
Dorințele 'napoi,
Deapururea să-mi iie
La ține gândul meu,
In viața mea pustie
Să te visez mereu,
De a alteia ispită
Pe veci să nu mă tem
De-o fi cumva, iubită,
Să nu ne mai vedem...

«Ramuri» Anul XI, No. 2, 15 Ianuarie 1914, pag. 26

Alean

Ca să mai uit și eu pustiile
Dureri ce mă secară,
Să-mi cânte vesel ciocârliile
Din zori și până 'n seară...

Să mai privesc în zarea viilor
Cum se rotește prigorii,
Infiorând pacea pustiilor
Păraginei podgorii...

Și pururi să m'adoarmă țetele
Pe luncă numai floare
Cântându-mi coala pe 'ndeletele
Cu viersul de fecioare...

S'ascult cum picură tălăngile
Depart, la vre-o stână,
Or cum își cântă jalea crăngile
În rariștea bătrână...

Și să mă țure psalmii nucilor..
Pe culmile răslețe,
S'aud cântările haiducilor —
Precum în tinerețe...

Mi-adiu molecom freamu brazilor
Și pale de sipică
Să simt pe cutele obrazilor
O lacrimă că pică..

Oh, omale robii framseților
 Stăpânului din slavă —
 Tu ești ca roua dimineților
 Pe câmpul de otavă:

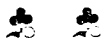
Se scutură din mila Sfântului
 Ușor ca floarea spumii —
 Se curăță 'n bătaia vântului,
 În patru părți a lumii!

Deci bând paharul alinărilor
 Atâtor dorări mute,
 Voia zice adio desfătărilor
 Vieți-mi petrecute...

Atunci, pe mrejele aleaului
 Să mă răpiască somnul —
 Și precum boarea măghiranului
 Să mă ridice la Domnul!

Uitând în lumea înălțimilor
 De grija cea lumească —
 Să-mi cânte ceata heravimilor
 Cântare îngerească...

„Ramuri“ No. 3-4, An. IX, 15 Februarie 1914, pag. 51

Auzi tu, cum marea?...

Doamnei Elena Ing. Săpunaru

Auzi tu cum marea
Fierbe-și frământarea
Apelor adânci,
Măcinând din maluri
Ca izbiri de valuri
Colțuroase stânci?...

Și-auzi tu prin aier
Ne'nblânzitul vaier
Pribeag, al furtunii,
Răscolind tot largul
Și-aplecând catargul
Strâns legat în funii?...

Vezi tu cum ridică
Marea și despică
In adânci vârtoape,
Grămădind în valuri
Groaznice privaluri,
Munți întregi — de ape

Ce se'nalță-o clipă
Și-apoi cad în pripă¹⁾
Fărămate'n spume.
Precum fărămate
Visurile toate
Mor în astă lume?!...

---

¹⁾ In manuscris se vede și varianta: (Dar recad, în pripă.

Tu privind acestea
Vai, să nu te miri —
E însăși povestea
Astei omeniri:

Valuri o ridică, valuri o coboară,
Valuri o frământă fără de răgaz...
Undei liniștite ce-abia se'nfioară
O clipă-i urmează un groaznic talaz;
Și plutesc pe ape gunoaie ușoare,
Putrigaia și pleavă, de vânt asvârlite,
Când pe fundul mării zac, nebănuite,
Mândre nestimate și mărgăritare...

«Drum Drept» An. 1, No. 3, 1913, pag. 131

Hei, ce să-i faci ?...

Lui Eugeniu Stoicescu

Un biet artist o viață'ntreagă
Cioplise-un falnic monument.
Dar iacă vine un prost cu-o ghioagă
Și-l farmă tot într'un moment.

Nobila marmoră sări
Pe jos în blocuri risipite,
Iar omul prost cu ea zidi
Canalul unui grajd de vite.

Hei, ce să-i faci ?!...

Alt'dată, un poet sărac,
Biet cântăreț furat de vise,
Pe coaja unui vechiu copac
Poemul cel mai mândru serise.

Și-atunci alt prost veni'n pădure,
De versuri nici că vru să știe —
Ciopli deci coaja cu o secare
Și o duse la tăbăcărie...

Hei, ce să-i faci ?!...

Și cic'odat' un visător,
Mânat de gândul îndreptării
Se coborâse în popor,
Cerând chiar loc în sfatul Țării...

Dar iacă vine-un îmbuibat,
Pe orator mi ți-l înjară,
Mulțimei dă de băutară —
Și fu ales *el* deputat...

Hei, ce să-i faci?!...

«Farnica» An. IX, No. 24, Joi 14 Februarie 1913, pag. 5

Visul unui căprar

...— Părea, măi frate, de la coasă
Că ne'ntoarceam cu trupul frânti...
Și, cum veniam așa spre casă
Nu mai scoteam nici un cuvânt.

Eu pare'aveam mereu pe cuget
Un gând fugar, nelămurit.
...Din depărtări, venia un muget
Adânc, de codru învrăjbit...

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Stătui o clipă în ogradă,
Privind în zări, cu gândul dus:
Venia un vânt dinpre livadă...

Un fulger licări'n Apus,
Și negri nori se înălțară
Pe crestele de la Predeal,
Iar zările se'ntunecară...

Tot cerul mândrului Ardeal
Părea acum ca de cărbune
Și clocotia 'nspăimântător:
Mânia groazniciei furtune
Urla'n tăria codrilor...

Cum se zbătiau pe culmi stejarii
Și se plecau pân'la pământ
Cu vuiet surd, toți secularii
Brazi, purari neabătuți de vânt...

Și se frângeau bătrânii arini,
Rupându-și coamele de stânci,
Iar apele veniau pe țarini,
Umplând făgașele adânci...

Grozavă noapte se lăsase
Peste pustiile cărări!
...Dar lângă șirul mut de case,
Văzuiți ca două arătări...

Pe-această noapte de urgie,
Cu cartea strânsă'n patrahir,
Treceau Părintele Ilie
Și cu țarcovnicul Zamfir...

Părintele-și ducea'ntr'o mână
Bătrânul lui toiag de lemn...
Avea privirea'n ochi — păgână,
Iar vorba — plină de îndemn!...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Și cuvânta grozav moșneagul,
Cu glas de arhanghel, tunător,
Purtându-și crucea și toiagul
Printre mulțimea de popor :

«Lăsați și tihna și zăbava,
«Căci, iacă, ceasul a venit!
«Din scaunul dela Suceava
«Ștefan, chiar El, a poruncit!...

«Au nu vedeți voi cum tresare
«Foc viu pe creste de Carpați?!
«Vă cheamă Steagul la hotare!
«Mânați de crâncenă vultoare,
«Ca viforul vă ridicați...

...Și-abia doar cât se depărtase
Părintele — că'n urma lui
Sporiau Românii de prin case,
Potop, ca frunza codrului...

In clipa ceea s'auziră
 Sunând și clopotele'n sat;
 Iar fulgerele se'ntețiră
 Pe cerul orb, întaneat...

Și numai, iacă, frățioare,
 Văzuia — așa de'nfricoșat
 Pe însuși Regele, călare,
 Cum steagul a defășurat...

El zise-o vorbă, numai una,
 Și-an semn cu mâna El făcu,
 ...Prelang se'nfioră furtana.I..
 Și poala codralui gema.

Iar pajurea, cu steagu'n ghiare,
 Se ridica mai sus, mai sus,
 La'ncătușatele hotare
 Din Miazănoapte și Apus,

Pe când, BGU Cluj / Central University Library Cluj în sunet de trompete,
 Trecea cu pașii vultarești
 Supt strălaciri de baionete,
 Oștirea Țării Românești...

...Innainta biruitoare,
 Iar peste roșii zări de plaiu,
 Se lămcria 'nfiorătoare
 Căciula Marelai Mihaia

„Drum Drept“ N-rele 3—6, Martie—Iunie 1914, pag. 146

Nici astăzi?!...

Nici astăzi nu s'au săturat
De crimă și omor? —
De-atâta sânge ce-am vărsat
Sub flămarile lor?...

Nici astăzi n'am mai ispășit
Cu-atâtea suferinți
Păcatele ce ni-au sortit
Părinții din părinți?...

Nici azi n'om pune mâna 'n piept
Dușmanilor păgâni,
Să-i întrebăm: au cu ce drept
Noi robi, iar voi — stăpâni?!

Nici astăzi oare n'a sunat
Malt așteptatul ceas
Să rapem jugul ce ni-au dat
Stăpânii de pripas?

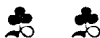
Și încă tot mai socotiți
Că nu s'a împlinit
Nici azi, dușmani nelegiați,
Al dramei greu sfârșit?...

. . . . .

Nici astăzi?... Încă vă mai zic
Și vouă, cei de sus :
Nici astăzi voi n'aveți nimic —
Nimic n'aveți de spus?...

Nici azi din Tronul Preamărit
Nu se mai dă — comând
Să scoatem steagul zdrențuit?...
Nici astăzi? — Până când?!...

„România Viitoare“ An. I. №. 13 Ploești 13 Septembrie 1914

A i c i...

Aici la noi e cer cu soare
Și plouă pe sămănături.
E pâne multă pe ogoare,
Dar pâne n'au a noastre gari!

Aici la noi pământu-i darnic
Și ni-ar ajunge din belșug,
Dar rob îi brațul nostru harnic,
Străină țarina de plug!

Aici eram stăpâni odată,
Pe-aceste plaiuri românești...
Azi punem cheie și lăcată
La ușa casei părintești!...

Părinți, noștri ne'nvățară
Că sfânt îi dreptul, fie-al cui,
Dar nu-i dreptate dragă'n țară,
Iar noi sântem ai nimănai...

Supt greal chinului amarnic
Sântem ca vitele la jag —
Căci rob îi brațul nostru harnic,
Străină țarina de plug!

„Ramuri“, Craiova, An. IX, No. 14 — 16, 15 Iulie,
15 August 1914, pag. 237. Semnată : S. Gheorghiaș.

Noapte de Maiu

I

Noaptea luna bate'n geam,
Codrii se'nfioară,
Umblă svon din ram în ram
Până'n vad la moară,

Sus, pe măguri care mint,
Străjuiese alunii,
Lacul pare de argint
Supt bătaia lunii...

Iar prin codrii vechi de fag,
Pe cărări răslețe,
Umblă Făt-Frumos pribeag
Beat de frumusețe...

Na știu, măre Făt-Frumos,
Farmecul te'nbată —
Ori ți-a 'ntors mintea pe dos
Vreun haiduc de fată ?!

II

Și cum bate luna'n geam
Iar pădurea cântă —
«Vino'n brațe-mi să te am» —
Făt-Frumos cuvântă

«Tu, din câte zâne sânt,
 «Ești cea mai frumoasă.
 «Tu, născută pe pământ,
 «Ești să-mi fi mireasă...

«Și de ești cu-adevărat
 «Zână nevăzută,
 «Ori ești fată de'mpărat,
 «Vin de mă sărută!

Către lacul luminat
 Făt-Framos coboară
 Și la glasul-i fermecat
 Codrii se'nfioară...

III

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Stă castelul visător,
 Lacul dormitează.
 Luna bate în pridvor,
 Stelele veghează...

Trece-al nopții Voevod
 În hlamid'albastră, —
 Fata coase la izvod
 Singură'n fereastră.

«Făt-Frumos, eu te-aș primi
 «În ietac la mine —
 «Însă, de-i păcătui,
 «Greu va fi de tine!

«Încă ți-o mai spun curat,
 «Făt-Frumos voinice,
 «Că nu-s fată de'mpărat,
 «După cum s'ar zice.

«Ci eu sunt cu-adevărat
 «Zână nevăzută :
 «Moare'ndată fulgerat
 «Cine mă sărută...

IV

Făt-Frumos ascultă das
 Zâna cum cuvântă
 Și un groaznic dor nespus
 Inima-i frământă.

«Nu-s fecior de Impărat
 «Cu oștiri și flamuri :
 «Făt-frumos m'am botezat,
 «Și-s dintr'alte neamuri...

«Făt-Frumosul Florilor,
 «Inimă'ndrăzneță !..
 «Trandafirii zorilor
 «Mie-mi răd pe față, —

«Eu vorbese cu ielele,
 «Tăinuiese cu luna,
 «Și mi-s rade stelele,
 «Vântul și Fartuna...

«Ca și tine-s nevăzut —
 «Nimeni mă cunoaște,
 «Iar pe cine eu sărut
 «Mai frumos renaște...

«Deci mă lasă să străbat
 «Lacul pân'la tine —
 «Nu mă sperii de păcat,
 «Ori ce-ar fi cu mine.

«Că eu mult dacă iubese
 «Nimeni nu mă ceartă —
 «Și prin har Dumnezeuiese
 «Toate mi, se iartă...

V

Ascultând la Făt-Framos,
Zâna stă furată.
«.. Prea-i e glasul mângâios,
«Vorba fermecată!...

Luna varsă peste stânci
Galbena-i văpaie —
«.. Prea sânt ochii lui adânci,
«Fața lui bălaie!...

«.. Zău să fie ca fetele,
«L'ași lua de mire —
«Prea-i sânt negre pletele
«Mijlocul sabțire!..

«Făt-Framos, de ce nu ești
«Tu copil caminte!
«Au tu crezi că sunt povesti
«Dreptele-mi cuvinte?...

«Viața muritorilor
«Mie nu-mi fu dată —
«Eu sânt: Zâna florilor...
«Soarele mi-i tată,

«Frați îmi sânt luceferii
«Noptilor albastre
«Chiar din ziua'nceperii
«Lumilor sihastre.

«Eu am stelele sarori
«Iar sarată, lană.
«Toate-s dincolo de nori —
«Pe pământ nici-ana...

«Insă maica pe pământ
«M'a lăsat orfană —
«Află, Făt-Framos, că sânt
«Paia de Cosânzeană...

«...Când eram copilă eu,
 «Ursitori veniă,
 «Nopti în şir la capul micu
 «Viaţa de-mi ursiă :

«Inima să nu mi-o plec
 «Negrelor păcate,
 «Zilele să mi le trec
 •In singurătate.

«Şi să fiu eu-adevărat
 «Zână nevăzută,
 «Să rămâie falgerat
 «Cine mă sărută...

«Nici fecior de Impărat
 «Să nu-mi vadă iaşa
 «Şi închisă în palat
 «Să-mi petrec viaţa.

«Iar de-o fi vre-un zburător
 «Care mă desmiardă
 «Darul lui nemaritor
 «Pe vecii să-şi piardă...

«Ea vorbeşte..., dar în gând
 «Ar dori să-i spuie:
 «Vino Făt-Framos, carând,
 «Vin'pe cărăruie...

«Tu din Feţi-Framoşi câţi sânt
 «Eşti cel mai eu fire —
 «Şi născut eşti pe pământ
 «Să te am de mire.

VI

... Iar, cum luna bate'n geam
 Innălbînd pridvorul,
 Nu se'ngănă nici un ram,
 Doarme das izvorul...

Beat ascaltă Făt-Framos
 Zâna cam cavântă —
 Dorul însă mai vârtos
 Inima-i frământă.

Căci ascunde glasul ei
 Tainică iabire,
 Chiar atunci când vorbele-i
 Pan împotrivire.

VII

Deci precede Făt-Framos
 La castel s'ajungă.
 Ar sbura — dar vai! — pe jos,
 Lunga-i calea, lungă!...

Trece ape, areă stânci,
 Saie și coboară
 Calmi înalte, văi adânci,
 Până sus, la scară... BCLU Cluj / Central University Library Cluj

Stă castelul visător,
 Lacul dormitează.
 El să treacă din pridvor
 Mai că nu cutează...

Căci prin pânzele subțiri,
 Scumpe, de mătăasă,
 Intre flori de trandafir
 Vede pe erăiasă...

Clipe lungi așa stă'n loc,
 Pironindu-și pasul
 Și'n adânci oftări de foc
 I se 'neacă glasul.

S'ar întoarce mai curând —
 Dar ispita 'nvinge;
 Tainic ușa deschizând
 Binișor o 'mpinge...

...Intră al' noptii Voceod...
 In hlamid 'albastră...
 Zâna coase la izvod...
 Singură 'n fereastră...

«Făt-Frumos, tu ai intrat...
 «In ietac la mine:...
 «De ți-i gândul ca păcat —...
 «Grea va fi de tine...

«Că ne mistuie pe noi
 «Flacăra iubirii —
 «Și vom pierde amândoi
 «Darul nemuririi...

VIII

«Nu e dar mai prețuit,
 «Zână mult măiastră,
 «Nici noroc mai fericit
 «Ca iubirea noastră...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

«Căci caprinde veșnicii
 «Clipa de iubire
 «Și sânt mii de armonii
 «In a ta privire...

«Nici nu-i farmec mai deplin
 «Ca'n făptura-ți toată,
 «Și nici zâmbet mai divin
 «N'am văzut vreodată...

Cu ochi mari și pătimași
 El privind la zână
 Capul mic și drăgălaș
 I-l coprinde'n mână...

In răsuflete adânci
 Vorbe se'ncretaie
 Prea sânt ochii lor adânci,
 Gura lor — văpaie...

Ea privind-l drept în ochi,
Lui în brațe-i cade,
Na li fie de deochi,
Bine li mai șade!

Stând așa înlănțuiți
Una li-i mijlocul —
Și-s atât de fericiți,
Bate-i-ar norocul!

IX

... Făt-Frumos, tu prin păcat
Coborând la oameni,
Iacă, moartea ți-s'a dat,
Lumii să te-asameni!

... Cosânzeană tu ce ești,
Dat ți-a fost și tie
Prin păcat să-ți părăsești
Tron de veșnicie!

Total fu numai un vis...
Flacăra iubirii
Amândarora li-a 'nchis
Calea nemuririi!

Căci pe acest bătrân pământ
Toți ne plecăm sorții —
Deopotrivă toate sunt
Supt puterea morții!

X

Bate luna, bate'n geam,
Codrul se'nfioară
Și se'ngână ram cu ram
Până'n vad la moară.

Este ceasal când s'alint
 Numai zbarătorii...
 Moș ca barbă de argint
 Șade'n pragul morii.

Trec prin mintea lui acum
 Amintiri mărunte:
 Vede iarăși vechial dram
 Ocolind sapt munte,

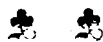
Vede lacul lăminat
 Ca odinioară —
 Și castelul fermecat
 Prefăcut în moară...

Dalei icoane din trecut
 Trec pe dinainte:
 Chip de înger cunoscut
 Li răsare'n minte...

El, visând, nu uală rost
 Tuturor aceste:
 «Oare când și unde au fost
 «Cele din poveste?!...

Peste umeri cad în jos
 Pletele-i ca neaua —
 Și oștează dureros
 Scutarând lăleaua:

«Domna-a dat, Domna-a luat—
 «Și-ale Lui sânt toate...
 «Domnul binecuvântat
 «Fie'n veci, nepoate!

S'au trecut pe iazul morii...

S'au trecut pe iazul morii
Nuferii frumoși de baltă
Și-a rămas uscat și veșted
Stuful cel cu creasta'naltă

S'au trecut, precum trecară
Clipe dragi și visuri sfinte,
Iar din toate, doar framsețea
Lor mi-a mai rămas în minte...

Când privesc moara pastie
Lângă marginea pădurii,
Par'că văd în prag morarul,
Ca lăleaua'n colțul gurii.

El cânta furat de gânduri
Un crâmpoi de doină veche
Ce și astăzi par'că-mi sună
Câte'odată în ureche...

...Incepea cu fronză verde
Și zicea de-o cosânzeană —
Și de-abea-și putea ascunde
Lacrimile'n colț de geană...

• Și oșta: „Vezi, roata morii
«Cum se'nvârte măi, nepoate?
«Iac'asa-i și lumea asta,
• Că le vântură pe toate...

«O părere-i lumea, dragă,
 «Și viața pământescă:
 «Vine, trece ca o apă
 «Firea ei vremelnicească!...

Eu credeam că-i beat morarul
 Când vorbia de roata lumii;
 Și spunea că'n lumea noastră
 Toate trec ca floarea spumii...

Ci cam moara stă pustie;
 Iar morarul nu s'arată —
 Înțeleg acuma tâleul
 Vorbelor de altădată:

Pentru ce-i uscat și veșted
 Stafal cel cu creasta'naltă —
 Și se trece pe iazul morii
 Nuferii frumoșii de baltă...

«Dram Drept» No. 24, An. X, 12 Iulie 1915,
 pag. 387, Semnată: S. Gheorghiaș.

Mama

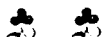
Ce gând te chinăie? Ce gând
Așa de erad te mână?
Pe prispă, mamă, stai plângând
Și scapi farca din mână.
Când intri 'n casă, iar din noa
Din suflet se desceae
Suspinal, altimal eoa
Al ceiaia ce nu e

BUCC University Library Cluj

Iar când te culci, te ațiți la ceas,
La Sfânta de pe masă,
Și plângi când vezi câți am rămas!
Costică nu-i acasă...

Adormi și plângi prin somn merea
Și-ți pare că te chiamă:
Dar el e dus la Damnezeu
O! nu mai plânge, mamă!

„Rodul Pământului“ An. III., No. 7, Iulie, 1921, pag. 8

Dușmanilor

(Inedită)

...Zadarnic arătați arginții
Și aurul nelegiuit ! —
Na aurul e prețul minții
Acestai neam năpăstait...
Că-i seris, *cu sânge* să coprindem
Al Neamului străvechia hotar,
Pe-al voștra aur, *tot*, — na vindem
Noi visul noștra secalar...
Și-accii cari îl primese, na's frații
De sânge și dureri ai mei :
Ai voștri sânt, înstrăinații !
Iar noi ne lepădăm de ci...

...Zadarnic aneliți în taină
Ca zâmbet pururea dalecag !...
Noi na'mbrăcăm această haină
Și nici partăm acest toiag
Al aneltirii... Deci să-I poarte,
Cam vor, ai voștrii !... — Na mă tem :
Avându-vă dușmani de moarte,
Dușmani de moarte vă sântem !
Și-a'voastre fie aneltirea
Și taina !... Dar, până'ntr'o zi :
Răbdării noastre perzând firea,
Amar, amar vă vom plăti !

Zadarnic amenințătoare
Stă mâna voastră către noi,
Crezând prin silă și teroare
Că ne-om jertfi doar... pentru voi!
Din veacul vremii ne tot paște
Al voastră ochia neconținut —
Și-am învățat a vă canoaște,
Iar gândul vi l'am cântărit...
—Deci fie erud'amenințarea,
Camplite-a' voastre lovitari —
S'or spalbera de'nvierșanarea
Nemăsuratei noastre uri!

Amăgitoare visuri...

(Inedita)

Să dau înfățișare puțină n'am nicieam
Simțirilor ce'n suflet sălășluiese acum.
Căci vorbe na-s în graial bătrânilor părinți
Să-ți lămurese aieve nespas de dulei dorinți,
Inchipairi fugare de-un farmec sfânt, datios,
Lumini fulgerătoare pe-un cer misterios,
Șoptiri abia cântate cu glas de heravimi,
Zâmbiri de îngeri palizi din tainice'nnălțimi...

Și stau aimit că'n vraja acestei fermecări
Nepatincioase-s: vremea și'tinse depărtări
Ce parari na-mi schimbară al sufletului mers
Căci blânda ta icoană din minte-mi na au șters.

Iar drept aceea ochii o elipă de-i închid,
Indată pierе umbra acelei negru zid
Ce soarta-ni vrăjmașe l-a hotărât așa
Deapurari să despartă țărâna mea și-a ta...
Și dintr'al lumii aur ce cade pe pământ,
Din freamățul de franze domol partat de vânt,
Din stele care tainic lucece în depărtări,
Din valari și din spuma neodihnitei mări —
O zână'ntrachipează aieve gândul meu,
Cu dulee chip de inger — și acela-i chipul tău...

Imi pare cam că printre bătrânii lilieci
Te-apropii, dând viață uitatelor poteci,
Zâmbiri de îngeri palizi partând în chipul tău,
Căinți nevindecate și-adânci păreri de rău...

Amăgitoare visuri... Tu'n veci n'o să mai treci!

S U M A R

	<u>Pag.</u>
1. Din vremea veche	9
2. La muncă	12
3. Moartea Spătarului	13
4. Crăciunul	15
5. Căntece.	18
6. Biserica	20
7. Învățătorul nostru	22
8. Pe coastă	24
9. Tablou de iarnă	27
10. Ciobănița	30
11. Doina Bradului	32
12. Primăvară	34
13. Secerătorul	35
14. La amlază	36
15. Căntece	37
16. Din războiul	39
17. Banica	43
18. Nu mai e ce-a fost odată	46
19. Din sborul zilelor trecute	48
20. Ca mâne	52
21. Auzi tu, dragă mamă	54
22. Trei iărtași	56
23. Copil	58
24. Poveste modernă	60
25. Închinare Cetății Hotinului	62
26. La Prut	67
27. Noapte de toamnă	69

	<u>Pag.</u>
28. Hăi, timpul ni-i prielnic	71
29. 1907. Fragmente	73
30. Corabia	75
31. Cuculeț, drăgațe cuc.	76
32. Marină	78
33. Ultima serenadă	80
34. Alean	82
35. Auzi tu, cum marea?	84
36. Hei, ce să-i faci?	86
37. Visul unui căprar	88
38. Nici astăzi?	91
39. Aici	95
40. Noapte de Maiu	94
41. S'au trecut pe iazul mori	103
42. Mama	105
43. Dușmanilor	106
44. Amăgitoare visuri	108

BCU Cluj / Central University Library Cluj

